

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Jože Delalut, Franc Fale,
Alojz Janežič, Ivo Kohlen-
brand, Marjan Kolar, Fran-
čiška Korošec, Jože Sater

Odgovorni urednik:

Marjan Kolar

Tel. 86 030, int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk
Maribor

Gregor Klančnik, generalni direktor ZPSŽ

Slovenske železarne ob vstopu v II. polletje

Naše združeno podjetje je po sklenitvi prvega polletja letošnje leto prvič predložilo službi družbenega knjigovodstva zbirni periodični obračun šestmesečnega poslovanja. Potem ko je delavski svet podjetja z zapoznelostjo 15. marca na Ravnah sprejel gospodarski načrt za leto 1970, je

bil odrejen obseg proizvodnje in poslovanja. Rezultati prvega polletja nam kažejo, kako to obveznost izpolnjujemo.

Zbirni periodični obračun za obdobje januar—junij kaže, da je naše podjetje doseglo:

		letne obveznosti
— surovega železa	87.873 ton	ali 48,8 %
— surovega jekla	311.451 ton	ali 46,7 %
— skupne proizvodnje	1.008.257 ton	ali 47 %
— blagovne proizvodnje	258.691 ton	ali 48,8 %
— realizacije	726.871 milij. din	ali 51,4 %
— izvoza	5.221.726 \$	ali 64 %
— dohodka	206.935 milij. din	ali 53 %
— osebnih dohodkov	130.784 milij. din	ali 50 %
— ostanek dohodka	21.612 milij. din	ali 70 %

S takim dosežkom ne moremo biti zadovoljni. Res je, da sta za poslovno dejavnost najvažnejša dohodek in podjetniška donosnost, vedeti pa moramo, da sta ta dva kazalca predvsem odvisna od količin izdelanega in prodanega blaga. Razveseljivo je, da smo pri dohodku za 6 % nad polletnim načrtom. Navajeni na skromnost, smo zadovoljni tudi s presežkom dohodka; četudi ta pomeni le 3 % akumulativnosti, ne moremo mimo spoznanja, da so ti dosežki v glavnem učinek povišanih cen. Plat zvona mora biti za nas zaostajanje proizvodnje. V tem je naša velika nevarnost, katere nas ne bodo mogli rešiti nobeni zunanji posegi.

Vsi smo si edini glede krivice, ki se je godila železarstvu in vsem vejam bazične industrije s petletnim odtujevanjem dohodka. Brezkompromisno se bomo borili, da se nam odlita sredstva vrnejo, in zahtevali zajezitev nadaljnega odlivanja dohodka. Na tej poti smo že precej dosegli,

pa še daleč ne vsega, zato bomo uporabili vsa sredstva, da se krivica popravi. To nam bo dalo pogoje za doseganje teži in ustvarjalnosti dela proporcionalne osebne dohodka, zadovoljstvo in primerne delovne učinke.

Vse tovarne v gibanju blagovne proizvodnje ne napredujejo skladno z razpoložljivimi zmogljivostmi. Železarna Ravne je v prvem polletju zaostala v štirih svojih, za blagovno proizvodnjo najvažnejših obratih:

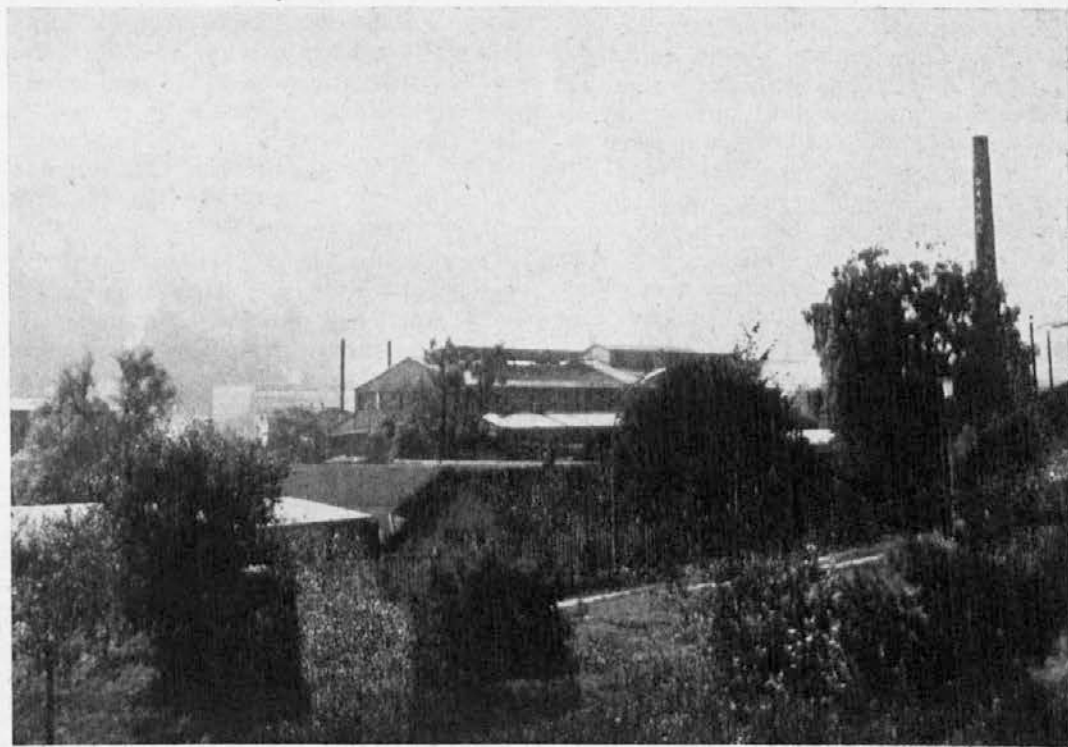
- jeklovilarni, kjer je dosegla 96,7 % predvidene proizvodnje,
- jeklovleku, kjer je dosegla le 82,2 % planirane proizvodnje,
- vzmetarni z dosežkom 87,1 % planirane proizvodnje in v
- mehanski obdelovalnici z dosežkom 88,5 % predvidene blagovne proizvodnje.

Štore zaostajajo pri svojih najvažnejših obratih za tržišče — na celem kompleksu sive litine, in na kar je še posebej treba opozoriti, za načrtovano proizvodnjo zaostaja nova moderna livarna nodularne litine. Največji delež v tem procesu pa je prispevala železarna Jesenice, ki je v prvem polletju ne samo proti načrtu, temveč celo proti istemu obdobju lanskega leta znižala proizvodne dosežke. V tem je razlog, da ta železarna znižuje svojo dominantnost v obsegu proizvodnje med organizacijami združenega dela. Proti prvem polletju lanskega leta se je udeležba železarne Jesenice znižala:

- v surovem železu od 74,6 na 72,7 %
- v surovem jeklu od 73 na 70,5 %

IZ VSEBINE

Proslavljanje 350-letnice — Sindikat slovenskih železarn za ureditev delovnih in življenjskih pogojev — Sklepi odbora za splošne zadeve — Koliko smo lahko obveščeni — Podeljene so štipendije — Brez reda ni varnosti — Delovna zmaga za 350-letnico — Ali je železarna lahko lepa — Kulturna kronika — Odkod slikarske kolonije — Športne vesti

Poletna panorama

Zadaj pa sneg

- v skupni proizvodnji od 77,1 na 73,5 %
- v blag. proizvodnji od 70,9 na 66,9 %
- v realizaciji od 63 na 61,6 %

Logično je, da sta pri tem povečali svojo udeležbo železarni Štore in Ravne. Ravne so povečale svoj delež

- v surovem jeklu od 20,6 na 23,7 %
- v skupni proizvodnji od 13,9 na 17,7 %
- v blag. proizvodnji od 15,7 na 18,6 %
- v realizaciji od 26,6 na 27,6 %

Tudi delež Štor se je povečal

- pri surovem železu od 25,4 na 27,3 %
- v skupni proizvodnji od 8 na 9,1 %
- v blag. proizvodnji od 13,4 na 14,8 %
- v realizaciji od 10,4 na 10,8 %

Ta premik bi bil opravičljiv, če bi bil le učinek vključevanja v obratovanje novih proizvodnih zmogljivosti, na žalost pa je delno tudi posledica znižane proizvodnje na Jesenicah. Ta železarna je v prvem polletju letos dala 11.826 t ali 3,8 % surovega jekla manj kot v istem obdobju lanskega leta, blagovno proizvodnjo pa znižala za 11.779 t ali za 6,4 %. Le delno se pri tem lahko tolažimo s strukturalnim premikom na boljše kvalitete, kar skupaj s povišanjem cen odseva v poprečnih prodajnih cenah, ki so se v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta na Jesenicah povišale za 19 %, na Ravnah za 1 % in v Štorah za 4,5 %. Po tem premiku so v prvem polletju bile dosežene naslednje poprečne cene prodanega blaga:

- na Ravnah 3.910 din/t
- na Jesenicah 2.607 din/t in
- v Štorah 2.081 din/t

V oči pri tem bode relativno nizka poprečna cena v Štorah, ki se neugodno odraža tudi v doseženi produktivnosti dela, izraženi z realizacijo na zaposlenega mesečno. V prvem polletju so te dosegli:

- na Jesenicah 12.713 din
- na Ravnah 9.466 din
- v Štorah 6.128 din.

Proti istemu obdobju lanskega leta je napredek Štor za 19 %, Jesenic za 16 % in Raven za 9 %.

Ta relativno ugodni prikaz povečanja produktivnosti dela pa nam ne daje popolnoma objektivne slike. V njem so namreč vključene tudi povišane cene. Tudi produktivnost, izražena z dosežkom blagovne proizvodnje na zaposlenega mesečno ne nudi prave primerjave. Ta je namreč v prvem polletju porastla:

- na Ravnah za 19,4 %
- v Štorah za 11,5 % in
- na Jesenicah za 2,4 %.

Upoštevati pa je treba, da pri tem igra bistveno vlogo povečanje proizvodnje gredic in izdelkov z relativno manj vložnega živega dela, zato je ob oceni produktivnosti treba obravnavati ne samo vsako železarno zase, temveč tudi vsak obrat posebej. Pri obravnavi posameznih obratov bomo prišli sigurno do zaključka, da je največ pri povečanju produktivnosti dela doseženo na Jesenicah. V tej železarni se je v letošnjem prvem polletju poprečne zaposlenih proti istemu obdobju lanskega leta znižalo od 6.225 na 5.868, pri tem pa je 543 ali skoraj 10 % fizičnih delavcev manj. Tudi v Štorah se je število zaposlenih znižalo od 2.191 na 2.166 ali za 1,1 %. Le na Ravnah se zaposlitev dviguje, povečala se je od 3.402 na 3.528 ali za 3,7 %.

Slovenske železarne so, kot sledi iz povedanih kazalcev, še vedno v krizi. Kot kaže dohodek, se položaj počasi popravlja, potrebna pa bo še velika prizadevnost znotraj delovnih organizacij, da bi z izboljšanjem gospodarnosti dosegli pravo raven konkurenčne sposobnosti.

V posameznih železarnah so v prvem polletju dosegli:

— Jesenice 52,1 odst., Ravne 31,4 odst., Štore 16,5 odst. zbirnega dohodka celotnega podjetja. V teh podatki se vidi, da je najdonosnejša železarna Ravne, zato je razumljivo, da ima ta tovarna tudi največji delež presežka dohodka, ki znaša 57 %, v Štorah 22 % in na Jesenicah 21 % celotnih sredstev za sklade podjetja. Interesantno je, da so Ravne svoj relativno ugodni rezultat dosegle ob visokem deležu izvoza. Železarna Ravne je v prvem polletju letošnjega leta izvozila 34,5 % blagovne proizvodnje in pri tem dosegla 2.939.970 \$. Delež tega največjega izvoznika med organizacijami združenega dela se je povzpela na 56,3 %, delež Jesenic znaša 30,6 in Štor 13,1 odstotka. Pohvalo pri tem zasluži porast izvoza iz Štor zlasti zaradi tega, ker zajema izdelke z visoko udeležbo živega dela.

Poseben problem, s katerim si belijo glave vodstva tovarn in združenega podjetja, je koeficient obračanja obratnih sredstev ali gospodarnost s poslovnim skladom. V kupcih in zalogah so na dan 30. junija vse tri organizacije združenega dela imele vezanih 745 milij. din, kar je celo 2,2 % več, kot je znašala polletna realizacija. Vsakomur mora biti jasno, da je to neugodna slika komercialne politike združenega podjetja, zlasti še, če vemo, da se je stanje vezave proti 1. januarju letošnjega leta povišalo za 12 milij. din. Kupci so se sicer znižali od 327,8 na 311,6 ali za 16,2 milij. din, pri tem pa so porasle zaloge surovin, pomožnega materiala, polproizvodnje in gotovih izdelkov od 405,2 na 433,6 ali za 28,4 milij. din. Pri vezavi obratnih sredstev z neporavnanimi terjatvami pri

kupcih in v zalogah je največji grešnik železarna Ravne. Ta je na koncu prvega polletja imela na tem področju angažiranih 242 milij. din, kar je 121 % polletne realizacije na Jesenicah je ta vezava zajemala 445 milij. din ali 95 % polletne realizacije. V Štorah, ki so na tem področju najboljše, pa je vezava med kupci in v zalogah znašala 68 milij. din ali 86 % polletne realizacije.

Team direktorjev tovarn, ki se enkrat tedensko sestaja v direkciji, je že meseca julija začel široko akcijo, ki naj prinese znižanje stanja kupcev in zalog, povišanje koeficienta obračanja obratnih sredstev, povišanje dohodka, zboljšanje likvidnosti ter olajšavo pri izplačevanju osebnih dohodkov. Težave, ki jih imajo finančni in komercialni sektorji pri izterjevanju, so v precejšnji meri posledica nepravilnih in dostikrat nekvalitetnih dobav iz proizvodnih obratov.

Organizacije združenega dela so v prvem polletju letošnjega leta sklenile pogodb za 300 tisoč ton gotovega blaga, dobavile le 261 tisoč ton ali 87 %. Vse tovarne zastajajo za rednim izvrševanjem pogodbenih obveznosti. Razlogi so dvojni: prvi v nesistematičnih in preveč sklenjenih pogodbah, drugi, o katerih je bilo že dosti govora, pa v zaostajanju blagovne proizvodnje. Po sklenjenih pogodbah so na Jesenicah v prvem polletju letošnjega leta dobavili le 86 %, na Ravnah 88 % in v Štorah 91,3 % gotovega blaga. Za drugo polletje nam torej ne preostane drugega kot s povečanjem proizvodnje znižati zaostanke in na ta način zboljšati našo poslovnost in odnose do kupcev doma in v inozemstvu.

Odmikajo se razlogi za malodušje in pesimizem. Poleg uspehov, ki smo jih združeni že dosegli v prvem polletju, so pred rešitvijo naše nove zahteve. V zveznem merilu smo dosegli znižanje interkalarnih obresti in podaljšanje vračanja dolgoročnih kreditov. Poleg lanskoletnega povišanja cen valjanih in vlečenih jekel je pred odobritvijo mehanizem za stalno prilagajevanje cen jekla na jugoslovanskem tržišču z domicilnimi cenami na zahodnonemškem tržišču. V resni obravnavi je zahteva za povečanje deviznega dela amortizacije, znižane so carine za uvoz investicijske opreme, ki se ne izdeluje v državi, v obravnavi pa je še vrsta drugih predlogov na področju obratnih sredstev in dolgoročne zadolžitve, ki naj izboljšajo položaj bazične industrije. V republiki smo dosegli 51 milijonov din ugodnega dolgoročnega kredita za obratna sredstva in 56 milijonov din kratkoročnih kreditov, ki so nam omogočili neomejeno poslovanje in izplačevanje osebnih dohodkov v prvem polletju letošnjega leta, v drugem polletju letošnjega leta pa bodo predstavniški organi obravnavali našo zahtevo za bonifikacijo obresti in konverzijo dolgoročnih kreditov in končno tudi našo razvojno zasnovo.

Imamo torej razlog, da se nam optimizem krepi, zgrešili pa bomo, če bodo naši upi po stari navadi usmerjeni le v nove investicijske naložbe. Srednjeročni razvojni program bo moral biti predmet temeljitih razprav. Tak kot je v sedanji fazi izdelave, ki predvideva blizu 80 milijard starih dinarjev naložb v osnovna sredstva, bo moral pretrpeti redukcijo. Pri tem bi se morali

držati načela, da preden ne izkoriščamo obstoječih strojev in naprav, ne nabavljamo novih osnovnih sredstev. Direkcija združenega podjetja bo delavskemu svetu predložila tudi načelo, da nobenih kreditnih olajšav ne uporabimo na sredstva za delo, ki niso zadosti izkoriščena. V nekaj letih lahko največ dosežemo s popolnim izkoriščanjem obstoječih strojev in naprav ter z odpravo ozkih grl, predvidenih v sklenitvi prvega kroga integralne uskladitve proizvodnje slovenskih železarn.

Tudi po sedmih mesecih poslovanja še ni zabeležen premik v novo, izdatnejšo rast proizvodnje. V tem obdobju smo dosegli v primerjavi s proporcionalnim delom letne obveznosti:

— surovega jekla	93,5 %
— blagovne proizvodnje	97,5 %
— realizacije	103,8 %

V realizaciji so posamezne železarne dosegle:

— Jesenice	104,9 %
— Ravne	104 %
— Štore	96,5 %

Obstajajo določeni objektivni razlogi — pomanjkanje surovin, zlasti starega železa, visok odstotek izkoriščanja letnih dopustov in remontov nekaterih proizvodnih naprav, da meseca julija ni še dosežen napredek v

obsegu proizvodnje. Zaostanek blaga za prodajo se je zelo povečal, zato bomo morali v zadnjih petih mesecih letošnjega leta aktivirati vse proizvodne kondicije, da bi letno obveznost blagovne proizvodnje izvršili.

V kratkem času skupnega dela se je pokazalo, da usklajevanje dela, enotno načrtovanje in usmerjanje proizvodnje, raziskav in razvoja, zlasti na področju komercialne in zadosti učinkovito. V posameznih železarnah medsebojne dobave namesto prioritarno obravnavajo podrejeno, kar zožuje obseg proizvodnje celega podjetja, ločeno oskrbovanje pa povečuje težave pri nabavi reprodukcijskega materiala. Poseg na področje komercialne za večjo koncentracijo določenih poslov bo poleg finančnih operacij morala biti prva večja akcija direkcije. Kaže, da bo le na ta način možno uspešneje premagovati sedaj nepremostljive probleme oskrbovanja z železovo substanco in urediti disciplino notranjega blagovnega prometa.

Ubranstvo dela od nabave do prodaje bo dala poslovne uspehe vsem organizacijam združenega dela in celotnemu podjetju, zato moramo odstranjevati vse ovire, ki so na poti složnejšemu delu slovenskega železarstva.

nekaterih naših pomembnih izdelkov, študijska knjižnica pa bo istočasno priredila razstavo o zgodovinskem razvoju železarstva v Mežiški dolini od začetkov do naših dni.

Morda bo tudi Delavski muzej uspel do tega datuma postaviti del valjarskega ogrodja, ki je bil s takim namenom ohranjen ob demontaži stare valjarne. Vsekakor pa bo železarska zbirka v muzeju za to priložnost dobila novo podobo, morda pa tudi grad že urejeno dvorišče.

Načrti torej niso majhni in bodo izvedeni lahko le ob požrtvovalnem sodelovanju nas vseh — krajanov, ki bodo poskrbeli za svečani videz mesta, in sodelavcev, ki bodo uredili in očistili železarno, da jo bomo lahko s ponosom razkazali vsem, tudi najvišjim gostom.

n. r.

MORDA BO VRTEC ŽE LETOS POD STREHO

Priprave za gradnjo novega otroškega vrta na Ravnah potekajo normalno. Direktor TIS Boris Feldin nam je povedal, da so brez podlage govornice o tem, kako naj bi bila gradnja vrta vprašljiva zaradi neprimerne lokacije.

Vrtec bo — ker ustrežnejše lokacije sredi naselja žal ni — za vrstnimi hišami na Čečovju na ravnici nad koritom Suhe. Teren ustreza za gradnjo poslopja in otroškega igrišča, nekoliko nerodna ali bolj draga bo le izgradnja ceste s Čečovja do vrta.

Vso potrebno dokumentacijo v zvezi z gradnjo pripravljata skupaj Biro za otroško varstvo v Ljubljani in podjetje Marles. Če bo šlo vse po sreči, bi lahko še pred zimo bili postavljeni temelji, opravljena montaža poslopja in centralne kurjave. V najboljšem primeru bi vrtec lahko prve varovance sprejel maja l. 1971, ob morebitnih komplikacijah pa vsaj jeseni naslednjega leta.

Proslavljanje 350-letnice

V drugi polovici oktobra bo osrednja proslava 350-letnice železarstva v Mežiški dolini. Proslava bo v železarni, vabljeni pa bodo sodelavci, poslovni partnerji ter ugledni družbenopolitični delavci. Ne bo pa svečanost omejena samo na dan in uro proslave.

Uradno se je proslavljanje našega jubileja začelo že 1. julija s kiparskim simpozijem Forma viva. Danes skulpture že stojijo.

Sledila je slikarska kolonija v avgustu. Dela, ki so nastala v tem času, bodo v tednu osrednje proslave razstavljena v našem likovnem salonu.

Vse športne prireditve na Ravnah od konca avgusta naprej so v znamenju proslavljanja 350-letnice.

V drugi polovici septembra bo izšel almanah z naslovom Ravensko jeklo 1620 do 1970. Tiskan bo v slovenščini, nemščini in angleščini ter bo predstavljal novost v zvrsti podobnih publikacij, ker bodo v njem imele veliko večino fotografije železarne in njenih izdelkov, besedila pa bo v njem namenoma zelo malo.

Konec septembra bosta ravenska študijska knjižnica in Delavski muzej izdala vsak svojega vodnika.

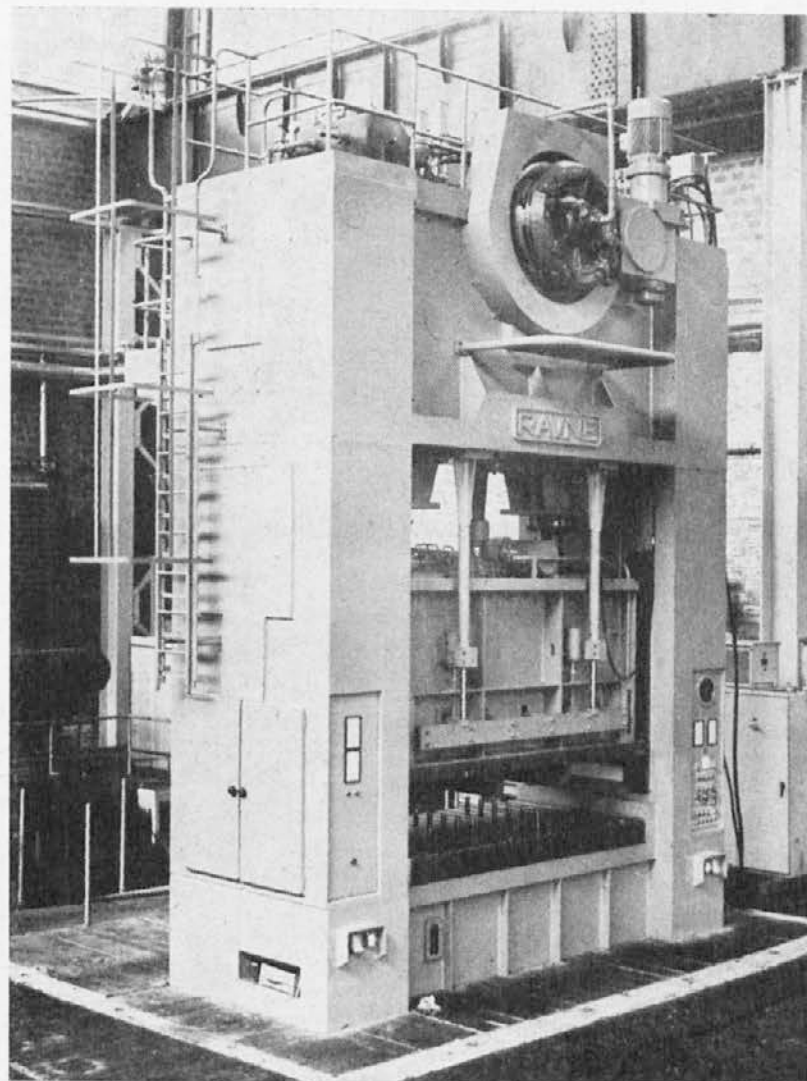
Športniki pripravljajo v tednu osrednje proslave kvalitetna tekmovanja v atletiki, telovadbi in odbojki in se trudijo pridobiti k udeležbi vrhunske tekmovalec.

Okrog 90 zaslužnih sodelavcev železarne Ravne bo na svečanem zasedanju delavskega sveta prejelo odlikovanja in spominske plakete, izdelane posebej za to priložnost.

Ravenska godba na pihala bo izvedla promenaadni koncert, sodelovala pa bo

skupaj z gimnazijskim pevskim in recitacijskim zborom tudi na osrednji proslavi.

V železarni bo takrat odprta razstava

Za Gorenje — dvo-
stebrna ekscentrična
stiskalnica DQ
500

**SINDIKAT SLOVENSkih
ŽELEZARN ZA UREDITEV
DELOVNIH IN ŽIVLJENJSKIH
POGOJEV DELAVCEV V SLO
VENSKIH ŽELEZARNAH**

Koordinacijski odbor sindikata Združenega podjetja slovenske železarnе želi prek svoje komisije za družbeni standard, osebne dohodke in delovne pogoje ugotoviti, kako so posamezna navedena področja skrbi za naše delavce urejena v vseh treh železarnah, želi analizirati, katere oblike so boljše, in sestaviti skupni predlog.

Komisija, ki se je sestala dne 17. julija na Ravnah (sejo je vodil njen predsednik tov. Ivan Pungertnik, prisostvoval pa je tudi predsednik koordinacijskega odbora tov. Ocvirk), je sprejela koncept za izdelavo programa svojega dela. Svoj delovni program je komisija razdelila na tri osnovna področja:

- družbeni standard,
- osebni dohodki,
- delovni pogoji.

Področje družbenega standarda naj bi zajelo sliko sedanjega stanja na področju stanovanjske problematike od števila proslincev, razpoložljivih sredstev za izgradnjo, pravilnik o delitvi stanovanj, soudeležbo proslincev pri zbiranju sredstev in kreditiranje individualne gradnje.

Ista skupina članov z Raven bo zbrala podatke o sedanjem načinu odmerjanja rednega letnega dopusta, o regresiranju dopustov, o možnostih izmenjave letovanj v naših počitniških domovih — v okviru ZP, ter o topliškem in klimatskem zdravljenju. Pripravili bodo tudi pregled in predloge o ureditvi družbene prehrane v tovarnah, o ureditvi primernih prostorov, o kakovosti in kalorični vrednosti obrokov za delavce v naših tovarnah kot tudi o regresiranju prehrane.

Člani komisije iz Štor bodo obdelali področje delitve osebnih dohodkov. Ugotovili bodo delitvena razmerja, analizirali višino osebnega dohodka po kvalifikacijskih skupinah, skušali ugotoviti najmanjši osebni dohodek, realni osebni dohodek, analizirali bodo življenjske stroške za štiričlansko družino in samca.

Vse s področja urejevanja delovnih pogojev, o urejenosti in o potrebi zaščite delavca na delovnem mestu, o osebnih zaščitnih sredstvih, o urejenosti delovnih prostorov, o urejenosti prevozov delavcev, o poklicnih obolenjih in nesrečah pri delu ter o problematiki zaposlovanja delovnih invalidov bodo zbrali člani komisije iz Jesenic. Ti bodo tudi pregledali problematiko beneficiranega staža in še nekatere probleme s področja pokojninskega zavarovanja.

Gotovo se bodo vsi člani sindikata v ZP strinjali s potrebo po taki analizi in izdelavi predvidenega delovnega programa, kakovost in kasnejša realizacija tega programa pa je odvisna od sodelovanja vseh, na katere se je komisija pismeno obrnila z željo po sodelovanju. Torej če bodo člani komisije pravočasno dobili za prošene podatke, bodo gotovo lahko realizirali svoj sklep in pregledali svoje delo na prihodnji seji, v drugi polovici avgusta.

Komisija se s tem programom želi aktivno vključiti v razpravo o razvojnem programu slovenskih železarn, zato je prav, da nas čimveč sodeluje pri sestavi

omenjenega programa. Od kakovosti in realnosti programa zavisi njegova realizacija.

Zdravko Pogačnik

Delovna zmaga za 350-letnico

Iz naše železarnе smo pred kratkim odpremili dve stiskalnici. Ena, večja, je bila odposlana v Velenje, druga pa prek Zahodne Nemčije v Francijo. Obe sta bili izdelani, montirani in preizkušeni v naših mehanskih obdelovalnicah in obe bosta znanilki naših možnosti in naših hotenj doma in v svetu.

Ko smo pri odpremi 630-tonske kovaške stiskalnice iz stare mehanske delavnice (takrat še ni bilo težke montažne hale) zapisali, da pomeni izdelava tako velike stiskalnice velik uspeh, moramo to sedaj samo še bolj podkrepiti. Stiskalnica za Gorenje je še veliko večja od 630-tonske, ki pridno kuje na Muti, razlikujejo pa se po konstrukciji vse tri in prav to pomeni, da se v naših mehanskih delavnicah že ustvarjajo možnosti za izdelavo širokega programa stiskalnic. To pa je tisto, kar nekaj velja. Pokriti določene obdelovalne potrebe in pravzaprav čez noč zrasti iz anonimnosti v izdelovalca stiskalnic ni lahka pot, še manj lahka pa, če upoštevamo, da na to pot pada kamenje v obliki objektivnih težav in včasih tudi tako, ki na to pot nikakor ne sodi.

Dvostebna ekscentrična stiskalnica DQ 500, ki je bila odpredana v Gorenje Velenje, je bila v celoti izdelana in montirana doma. To seveda ne pomeni, da so

prav vse dele izdelali v mehanskih delavnicah, pomeni pa, da so vsi deli (tudi tisti, ki so jih izdelali drugi) bili od naše železarnе naročeni pri najboljšem ponudniku. Torej popolna samostojnost!

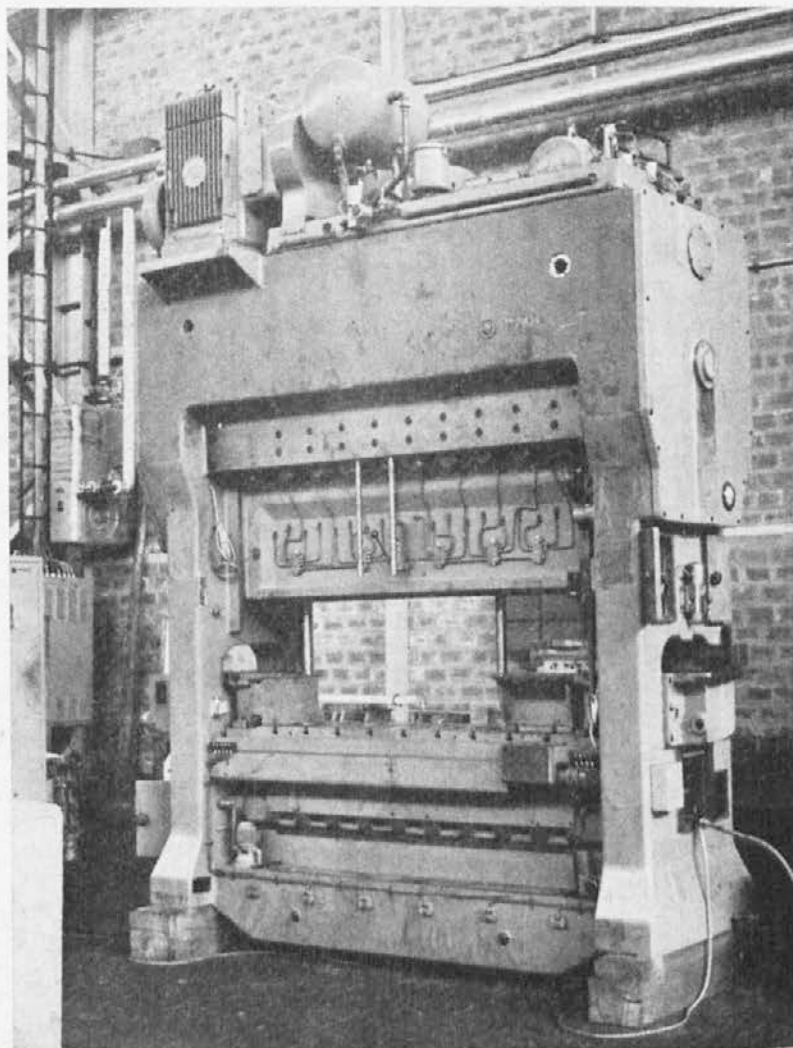
Za 9-stopenjsko ekscentrično stiskalnico, ki bo delala v francoski avtomobilski industriji, pa je ulitek, standardne dele po DIN, opremo za mazanje in elektro opremo dobavilo podjetje Weingarten, drugi strojni deli, kompletna montaža in preizkus pa je delo naših sodelavcev.

V stiskalnico je bilo brez dvoma vložena veliko dela in truda, to pa je bilo res potrebno, če smo hoteli oba mogočna proizvoda izdelati in montirati, saj predstavlja novost v našem proizvodnem programu in sta po svoji konstrukciji in funkciji tudi tehnično zahtevnejša proizvoda od vseh dosedanjih. Pomenita torej napredek v vseh pogledih in sta prav gotovo po svoje dostojna glasnika naše 350-letne tradicije.

Sicer pa si zaradi lažje predstave pogledimo nekaj tehničnih podatkov.

9-stopenjska ekscentrična stiskalnica

največja sila stiskanja v tonah	100
največja sila stiskanja ene stopnje v tonah	80
število hodov/min	18—50

»V Francijo« — 9-stopenjska ekscentrična stiskalnica

število orodij v pahu in na mizi	9
moč elektromotorja v KS	50
širina med stebri v mm	2310
višina od mize do paha v mm	660
višina stiskalnice v mm	3200
teža stiskalnice v kg	23.000

Dvostebrna ekscentrična stiskalnica DQ 500

silna stiskanja v t	500
delo za 1 hod pri stalnem pogonu v mkg	10.000
število hodov v min.	12
širina med stebri v mm	3050
svetla mera med mizo in pahom v mm	686
hod v mm	305
površina pritrditve na pahu	
širina/globina v mm	2740/1370

površina pritrditve na mizi	
širina/globina v mm	2740/1370
moč elektromotorja v KW	33
višina stiskalnice v mm	7300
teža stiskalnice v kg	88.700

Začelo se je! V delu pa so že naslednje stiskalnice. Še tri DQ 500 za Gorenje in ena za EMO Celje, ena DQ 500-27 za NSU, ena 200/300 tonska za Panonio, tri 630-tonske in ena 9-stopenjska za Francijo in 70 avtomatov za štancanje. Dela je torej še veliko, in ko se veselimo (ali bi se vsaj morali) velike delovne zmage ob odpremi teh dveh stiskalnic, je treba že misliti naprej. Predvsem pa bo treba odstraniti kamenje s poti!

-ate-

Sklepi odbora za splošne zadeve

Mesec julij in avgust sta v naši tovarni znana kot meseca, v katerih je največ zaposlenih na rednem letnem dopustu. To pa delno vpliva tudi na aktivnost dela samoupravnih organov tovarne, saj je pri sklicevanju sej treba upoštevati prisotnost na delu.

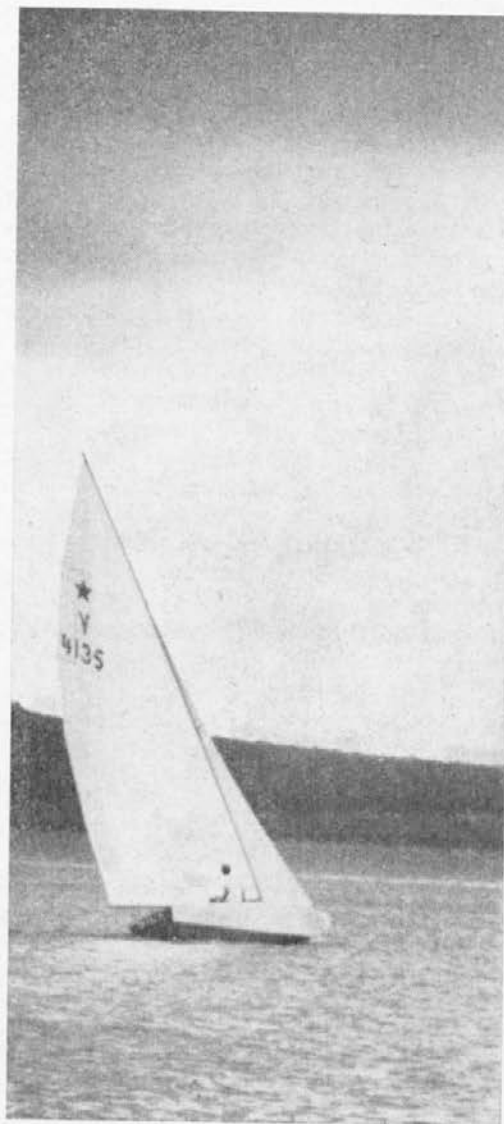
Odbor za splošne zadeve je na sejah meseca avgusta razpravljal o predlogu podelitve štipendij (o tem je govor v posebnem prispevku), enotnem osnutku pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, obravnaval in razpravljal pa je tudi o nekaterih drugih stvareh, ki spadajo v njegovo pristojnost.

V tovarni pogosto, posebno kadar je govor o raznih ugodnostih, ki izhajajo iz delovnega razmerja, radi povemo, kako imajo to urejeno na Jesenicah ali v Štorah in česa vsega, kar naj bi imeli v teh dveh tovarnah, pri nas nimamo, ne povemo pa navadno tega, kaj imamo mi in drugod nimajo. Ker skupno z drugima dvema železarnama sestavljamo združeno podjetje in z namenom, da bi dosegli določeno medsebojno uskladitev, se je v okviru združenega podjetja pristopilo k uskladitvi normativnih aktov. Prvi predlog usklajenega pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, ki bo veljal tako za upravo ZP kakor tudi za zaposlene v vseh treh tovarnah, je že pripravljen. Odbor za splošne zadeve, ki je o predlogu razpravljal, ga je v načelu, razen predloga za dopolnitev določb, ki se nanašajo na nočne in dodatek za ločeno življenje, potrdil. Predlog bo zdaj po uskladitvi posredovan v javno razpravo, končno pa naj bi o njem razpravljali in ga potrdili delavski sveti tovarn.

Na eni od sej je bilo na odboru za splošne zadeve rečeno, da obstajajo v naši tovarni razlike med osebnimi dohodki visoko strokovnih delavcev — inženirjev — metalurške in strojne stroke. Istočasno je bilo tudi postavljeno vprašanje, zakaj in iz kakšnih vzrokov naj bi razlike bile možne. Z namenom, da bi se ugotovilo dejansko stanje, je odbor naročil izdelavo analize poprečnih OD visoko strokovnih delavcev inženirjev metalurške in strojne

stroke za letošnje leto. Podatki, ki so bili posredovani, so potrdili, da delne razlike v višini osebnih dohodkov med obema skupinama visoko strokovnih delavcev v naši tovarni obstajajo, da pa je vzrokov, ki vplivajo na višino OD, v posamezni skupini več. Med vzroki, ki jih kaže omeniti, je dejstvo, da so v glavnem vsi po službenih letih mlajši inženirji razporejeni v strokovne skupine, da je večina inženirjev metalurške stroke že razporejena v drugo skupino, kar pa pri inženirjih strojne stroke ni primer. Po podatkih oddelka za osebne dohodke po službenih letih tudi ti izpolnjujejo pogoje za prehod v naslednjo višjo skupino, vendar vanjo niso mogli biti razvrščeni, ker v večini primerov še niso izdelali in predložili strokovnega elaborata, kot to določa pravilnik o delitvi OD. Po določbah naših normativnih aktov mora nalogo za izdelavo strokovnega elaborata določiti delavcu njegov neposredno nadrejeni vodja. Z namenom, da bi odstopanja v OD pri visoko strokovnih delavcih vsaj delno odpravili, je odbor sklenil, da morajo vodje sklopov obratov za vse te delavce ugotoviti, kdo od njih ima po službenih letih že izpolnjen pogoj za prehod v naslednjo višjo skupino in vsem določiti nalogo, ki naj jo vsebuje strokovni elaborat. Za DS tovarne pa je že pripravljen predlog, da bi se za višje in visoko strokovne delavce, razporejene v strokovne skupine, znižala delovna doba, ki je pogojena za prehod iz nižje v višjo skupino, od sedanjih 3 na 2 leti. Ko bodo urejene zadeve, o katerih je sklepal odbor, in ko bo predlog za skrajšanje delovne dobe potrdil DST, bo verjetno tudi urejen problem, ki je bil načrt.

Na seji je bil govor tudi o poslovanju našega počitniškega doma v Portorožu, predvsem pa o nekaterih kritičnih pripombah, iznesenih na zadnjem zasedanju delavskega sveta tovarne. Ugotovljeno je bilo, da so bile nekatere pomanjkljivosti, o katerih je sedaj govor, ugotovljene že pred časom, da pa se stvari kljub zadolžitvam niso uredile. Vzroke za tako stanje je iskati v delnem pomanjkanju nekaterih osnovnih sredstev, delno pa v premajhnem prizadevanju upravnika doma.

Z vetrom

Z namenom, da bi se stvari uredile in pomanjkljivosti odpravile, je odbor odločil:

— na račun sredstev počitniškega doma se za potrebe doma odobri nabava pralnega stroja, ločilca za parket, sesalca za prah, mešalca za sadje in tri garniture šaha;

— ponovno je treba pismeno opozoriti upravnika počitniškega doma na izvršitev nalog po nalogu in zapisniku posebne komisije in na odpravo nepravilnosti, ki so bile povedane na zasedanju DST, s posebnim opozorilom na doslednejše izvrševanje nalog in sklepov samoupravnih organov tovarne.

Na predlog komisije za kadre in delovna razmerja se v tovarni zaposlenim, ki so vpisani kot izredni slušatelji na višji ekonomsko komercialni šoli in visoki komercialni šoli v Mariboru, odobrijo ugodnosti za čas izrednega študija, ki jih določata 52. in 53. člen pravilnika o štipendiranju in strokovnem izobraževanju delavcev naše tovarne, s pogojem da izpolnjujejo pogoje, navedene v 48. členu citiranega pravilnika.

Odklonjen je bil predlog komisije za kadre in delovna razmerja, da bi se Jožeta Koritnika, dipl. inženirja elektrotehnike, ki je prenehal z delom v naši tovarni, oprostil obveznosti, ki izvirajo iz naslova štipendije. Odbor meni, da vzroki, zaradi katerih je prosilec pri nas prenehal z delom, niso povsem tehtni, zato se ga štipendijskih obveznosti ne more oprostiti.

Odbor je bil seznanjen, da je v tovarni slišati pripombe na račun poslovanja in kvalitete obroka v naši jedilnici v tovarni. Pripombe se delno nanašajo na kvaliteto toplega obroka, predvsem pa na to, da se spreminjajo in zvišujejo cene tistemu delu prehrane in izdelkov, ki so v jedilnici v prosti prodaji. Odbor se zaveda, da pri pripravi in delitvi toplega obroka nastopajo določene težave, meni pa, da bi se nekatere stvari, o katerih je bil govor, morale urediti. Z namenom, da bi bil odbor seznanjen z dejanskim stanjem in seznanjen z ukrepi za odpravo pomanjkljivosti, je naročil izdelavo poročila o dosežanjem delu in poslovanju jedilnice. Služba, ki mora pripraviti poročilo, mora ugotoviti, če dejansko v posameznih časovnih obdobjih nastopajo razlike v ceni, ugotoviti in sporočiti pa tudi tiste določbe iz pogodbe, ki določajo obveznosti naše tovarne in obveznosti trgovskega podjetja Merx.

Upoštevaajoč, da je delavski svet že leta 1966 odobril prodajo 3 in polsobnega družinskega stanovanja z garažo na Čečovju št. 58/b in da stanovanje tedaj ni bilo

prodano, je odbor, ker se je interesent za nakup stanovanja sedaj pojavil, odločil, da se s pogoji, ki so za prodajo določeni, opravi razpis in prodaja tega stanovanja.

Direktor APS tov. Vasilij Terseglav je obvestil odbor, da mu je zavod za socialno zavarovanje na podlagi odločbe IPK priznal pravico do invalidske upokojitve. Delovne zadolžitve v tovarni je pripravljen opravljati najdlje do 30. novembra 1970. Do tega časa bi v delo uvedel delavca, ki bo imenovan na to delovno mesto. Odbor je njegovo obvestilo in čas, kdaj bi zaradi upokojitve želel biti razrešen delovnega razmerja v naši tovarni, vzel na znanje in sklenil, da je po postopku, ki ga določajo naši normativni akti, treba opraviti razpis in imenovanje delavca na izpraznjeno delovno mesto.

Odbor je razpravljal tudi o nekaterih drugih vlogah s področja delovnih razmerij, razpravljal in odločal pa tudi o odobritvi izredne plačane odsotnosti zaposlenih v tovarni. O sprejetih odločitvah in sklepih so bili posamezniki ali društva in organizacije osebno pismeno obveščeni.

-et

Koliko smo lahko obveščeni

Dovolj znano je, da ni mogoče dobro upravljati podjetij, če upravljavci niso sproti obveščeni o dogodkih v podjetju, zato o načelnem pomenu obveščanja nima pomena znova pisati. Bo pa vsakdo, ki se ukvarja z raziskovanjem in študijem razvoja samoupravljanja, ugotovil, da je vzporedno s samoupravljanjem raslo tudi število tovarniških glasil v Sloveniji ter sistemi obveščanja v posameznih podjetjih.

Čeprav teoretiki informiranja dovolj pametno razčlenjujejo in propagirajo posamezne načine obveščanja, pa je v tem

pregledu stanje kljub temu od podjetja do podjetja drugačno. Nas seveda najbolj zanima, kako je s tem v železarni Ravne.

Pri nas imamo dva časnika in občasna obvestila, razglasna postaja in delno razglasne deske. Vendar pa nobeno od vseh teh sredstev obveščanja ne posreduje »vročih« informacij, to pomeni takih, ki bi jih sodelavci želeli zvedeti takoj po končanih sejah. Razlogi za to so objektivni in subjektivni.

Objektivno ne Informativni, še manj pa Koroški fužinar ne moreta objaviti »vro-

čih« informacij, ker izhajata preveč na redko. Njun pomen je drugje — Koroški fužinar objavlja prispevke trajnejše veljave, naš mesečnik pa poskuša biti registator našega tekočega dela. Izhajanje obvestil je precej odvisno od subjektivnih dejavnikov, namreč od presoje vodilnih sodelavcev, kdaj in kaj je treba delovni skupnosti hitro sporočiti, kaj pa v danem trenutku morda ni zrelo za objavo, in takih stvari je glede na to, na koliko nivojih jih je treba obravnavati, kar precej. Še slabše je glede tega z razglasno postajo, ki se je omejevala večinoma le na glasbo ob odmorih ter na vabila k prireditvam. Razglasne deske predvsem niso urejene vabljivo.

Oblikovanih je nekaj predlogov, kako sedanje stanje izboljšati. Najbolj se je pri tem angažirala nova imenovana komisija za informacije in tovarniški tisk pod predstvom tov. Šaterja. Če si jih po vrsti ogledamo, so takšni:

— Informativni fužinar naj bi nekoč postal 14-dnevnik, tiskan na rotacijskem papirju,

— razglasna postaja naj bi imela oblikovan program po znanih radijskih vzorcih, torej nekakšna kratka vsakdanja poročila, pa intervjuje ter obvestila, seveda tudi glasbo,

— razglasne deske naj bi bile razobešene po vsej tovarni, opremljene pa estetsko; nobeno obvestilo ali fotografije ne bi smeli na njih viseti več kot teden dni.

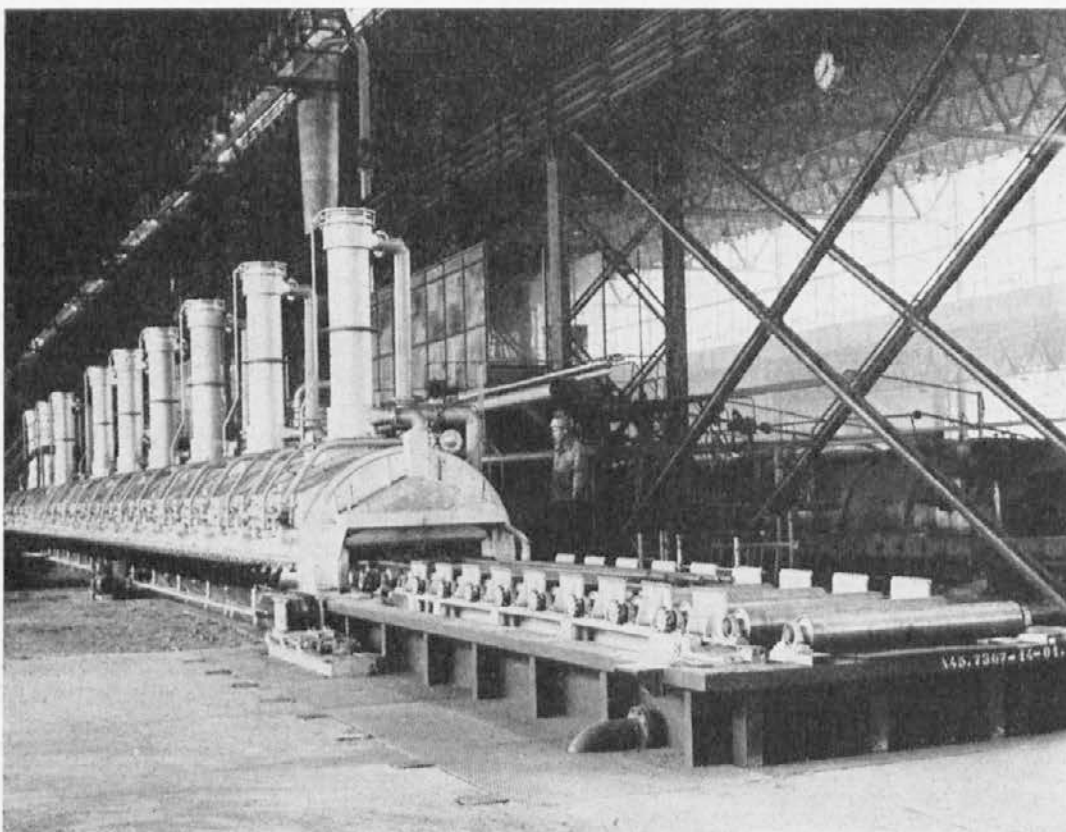
Zdaj pa se vračamo k naslovu tega zapisa: koliko smo lahko obveščeni, kakšne možnosti imamo, da postopno uresničujemo predloge, in predvsem — koliko bomo potem resnično obveščeni do te mere, da bomo s svojo obveščenostjo zadovoljni?

Za uvedbo vsake nove ali razširjene, boljše oblike obveščanja potrebujemo dvojce: denar in ljudi. Če naj Fužinar izhaja enkrat več, bo tudi stal enkrat več. Če naj se razglasna postaja primerno opremi, bo tudi to stalo, enako pa je z razglasnimi deskami. Razglasna postaja in deske pomenijo pri tem le enkratno investicijo.

Kdor dovolj pozna posluš naših samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in vodilnih ljudi za te stvari, ve, da denar ob pametni obrazložitvi potreb ne bo prevelika ovira, večja ovira pri uresničevanju načrtov so ljudje, kadri, kot jim pravimo zadnji čas.

Štirinajstdnevni Fužinar bi (ob upoštevanju, da bomo še naprej izdajali tudi Koroškega fužinarja) zahteval zaposlitev dodatnega novinarja. Ali bi zdaj ta novinar mogel vsak dan skrbeti tudi za program razglasne postaje, za snemanje in branje, je vprašanje. Vsekakor se tehnika dela pri časniku in radiu razlikuje. Nadaljnje vprašanje pa je, če bi ta novinar imel dovolj prijeten glas, da bi lahko tudi bral svoja poročila in obvestila, ali pa bo z internimi avdicijami treba iskati honorarnega napovedovalca ali napovedovalko. Urejanje razglasnih desk v podjetju pa zahteva stalno (čeprav ne poklicno) sodelovanje dobrega grafika.

Ob strani smo pustili dejstvo, da bi bilo treba v tem primeru imeti tudi več sodelavcev — dopisnikov po obratih kot zdaj, ko predstavljajo kronično bolezen Informativnega fužinarja, ter večje sodelova-

Kakor parnik

nje družbenopolitičnih organizacij kot doslej.

Preden pa bi se lotili česar koli novega pri našem obveščanju, bi morali imeti zagotovljeno stalnost novih oblik. Nič ni slabšega kot začeti s čim, delati, dokler traja navdušenje, potem pa uplahniti in se povrniti nazaj na staro oziroma na slabše. Stalnost pa je lahko zagotovljena le, če je navzoč stalen interes, stalno sodelovanje samoupravnih organov in organizacij, ter če je delovni program toliko

premišljeno sestavljen, da ga je možno iz tedna v teden uresničevati, sodelavci pa so za izvajanje primerno stimulirani.

Vnaprej velja še nedvoumno opozoriti tudi na naslednje: če kdo noče brati, ga tudi štirinajstodnevnik ne bo obvestil, če kdo noče poslušati, bo preslišal najbolj zanimivo obvestilo iz zvočnika. Dobro je torej vedeti, da tudi najbolj idealno obveščanje ne pomeni že tudi absolutne garancije za stodoletno obveščeno sodelavcev.

M. K.

Brez reda ni varnosti

Polletni pregled delovnih nezdgod v železarni Ravne

Strokovna revija za varstvo pri delu »Delo in varnost« je pred nedavnim objavila zanimivo analizo delovnih nezdgod v Sloveniji, ki jo je izdelal republiški inšpektorat dela. Iz teh podatkov je razvidno, da se je v letu 1969 v SRS poškodovalo 44.593 aktivnih zavarovancev, od tega 44.104 v gospodarskih organizacijah družbenega sektorja, 457 pri zasebnih delodajalcih in 32 takih, ki so opravljali delo po civilnopravni pogodbi. Analiza je pokazala, da je skupno število nezdgod v 1969 letu zopet nekoliko naraslo, kar je predvsem v zvezi s porastom števila aktivnih zavarovancev, obsegom proizvodnje in storilnosti.

V celotni dejavnosti se je v 1969 letu pripetilo na 1000 zavarovancev 76,1 nezdgod ali za 1,6 nezdgod več proti enakemu razdobju leta 1968.

Največji porast nezdgod pri delu na 1000 zavarovancev v letu 1969 je zabeležen v proizvodnji in predelavi premoga: 13,3, nadalje v črni metalurgiji — 12,2, metalurgiji barvnih kovin 9,9, kemični industriji 9,5, ostalem prometu 8,6, kovinski industriji — 6,7 in obrtni dejavnosti za 5 nezdgod več kakor v letu 1968.

Tudi evidenčni podatki združenja jugoslovanskih železarn nam za isto obdobje prikazujejo velik porast števila delovnih nezdgod. Na 1000 zavarovancev se je v letu 1968 pripetilo 77,2 nezdgod, v letu 1969 pa 105,2 nezdgod, kar je za 28 nezdgod več.

Podatki zveznega sekretariata za delo prikazujejo, da je porast števila delovnih nezdgod v drugih socialističnih republikah višji od SR Slovenije.

V železarni Ravne ugotavljamo, da se je pogostost delovnih nezdgod začela povečevati od 1968 leta dalje. Najnižji odstotek pri nas sploh je bil zabeležen v 1967 letu, ko je pogostost nezdgod v odstotkih na število zaposlenih delavcev znašala 4,56 odst.

V letu 1968 je znašal odstotek nezdgod 5,14 odst., v letu 1969 pa 6,0 odst. Nadaljnje počasno poviševanje nezdgod je bilo registrirano tudi ob zaključku prvega polletja 1970. V tem obdobju se je pripetilo v železarni Ravne skupaj 123 delovnih nezdgod in nezdgod na poti na delo in z dela.

Izračun po odstotkih na stalež zaposlenih v letni primerjavi, ki znaša 6,98 odst., nam pove, da se je pogostost delovnih nezdgod v tem letu povišala za 0,92 odst. ali z istim obdobjem lanskega leta za 1,3 odst. Med 123 nezdgodami je tudi 9 nezdgod, ki

so se pripetile na poti na delo oziroma z dela. Brez nezdgod na poti je odstotek nezdgod na delu 6,46 odst. ali v primerjavi z letom 1969 za 0,76 odst. večji. Tudi v našem podjetju lahko ocenjujemo nemoten porast pogostosti delovnih nezdgod v povečanju števila aktivnih zavarovancev. V poprečju se je število teh povišalo od leta 1969 kar za 126. Upoštevajoč kvalifikacijsko strukturo novih delavcev, dobimo jasnjšo sliko, saj se je v prvem polletju pri delu poškodovalo kar 50 odst. nekvificiranih delavcev. Kljub vsem potrebnim varstvenim ukrepom pred razporeditvijo delavcev na delovno mesto, ki se izvajajo z ustreznim uvajalnim seminarjem in seznanitvijo delavcev z varstvenimi predpisi in nevarnostmi pri delu, se je marsikje pokazala nujnost o strožjih kriterijih preverjanja poznavanja nevarnosti in varnostnih ukrepov. Delavcev, ki zahtevanih pogojev za delovno mesto glede varnosti dela ne bodo zadosti obvladali, v bodoče ne bomo smeli več razporejati na delovno mesto s povečanimi nevarnostmi za življenje in zdravje. Tu gre tudi za tiste skupine pomožnih delavcev, ki imajo opravka s privezovanjem, prenašanjem in spuščanjem bremen s pomočjo žerjavov, ki so pokazali na preverjanju znanja za svoje delo komaj dovoljve zmožnosti.

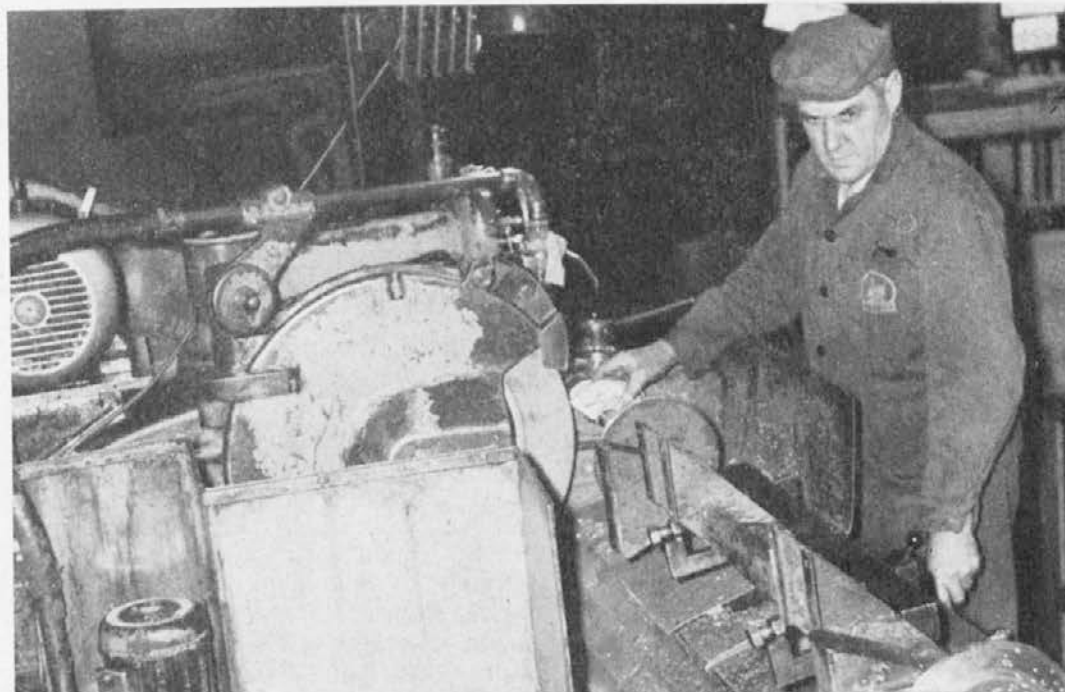
V posameznih obratih železarne se je v prvem polletju 1970 pripetilo naslednje število delovnih nezdgod, ki so v primerjavi na stalež zaposlenih prikazane v odstotkih na polletje in na celo leto zaradi lažje primerjave.

Obrat	Štev. zaposl.	Štev. nezdgod	Odstotek	Odst. za letno prim.
Topilnica I.	174	16	9,20	18,40
Topilnica II.	120	5	4,39	8,78
Livarna	467	22+2	5,14	10,28
Valjarna	323	17	5,25	10,52
Kladivarna	220	11	5,00	10,00
Jeklovlek	70	2	2,86	5,72
Term. obdel.	73	2+1	4,11	8,22
Meh. obdel.	679	16+2	2,65	5,30
Vzmetarna	104	6	5,77	11,54
Energ. obrat	103	1	0,97	1,94
Strojni rem.	243	6+1	2,88	5,76
Jaki tok	112	3+1	3,57	7,14
Šibki tok	29	—	—	—
Gradb. remont	64	1+1	3,13	6,26
Promet	110	1	0,90	1,80
Uprava	402	3+1	0,99	1,98
TKR	220	3	1,36	2,72
Pripravniki	21	—	—	—
Skupaj	3.528	114+9	3,49	6,98

Vse nezdgoe, ki so označene s +, so se pripetile na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma. Brez nezdgoe je le obrat šibkega toka. Visoko nad poprečjem je obrat topilnice I. z 9,20 odst., medtem ko je obrat topilnice II. imel veliko manjši odstotek nezdgod. V obratih, kjer je več delovnih mest s povečanimi nevarnostmi za življenje in zdravje delavcev, je razumljivo višja tudi pogostost nezdgod, vendar je potrebno tudi več skrbi za boljšo organizacijo dela, doslednejši red in varnostne ukrepe pri uporabi osebnih zaščitnih sredstev — zlasti uporabe zaščitnih očal, čevljev, čelad, rokavic in delovnih pomožnih sredstev.

Med 123 delovnimi nezdgodami sta bila tudi dva primera s težjimi posledicami. Ostalih 121 primerov nezdgod je bilo lažjih. Smrtne nezdgoe ni bilo.

Prva težja delovna nezdgoa se je pripetila dne 25. marca 1970 ob 11.20 uri v

Pri mehanizirani delovni napravi lahko vsaka napaka ali nepazljivost povzroči poškodbo

Tudi za najmanjšo poškodbo je treba priti na postajo prve pomoči

obratu težke kovačnice. Pri tej nezgodi si je težje poškodoval desno roko Milan Jakimovski — polkvalificirani delavec strojno vzdrževalne skupine kovačnice. Rekonstrukcija nezgode in ugotovitve posebne komisije za raziskavo te nezgode kot tudi republiškega inšpektorja dela so pokazale, da je prišlo do težje telesne poškodbe iz naslednjih vzrokov.

Po delovnem nalogu PDVO se je tega dne vršilo popravilo parnega kladiva št. I, v težki kovačnici. Popravilo je vodil delovodja strojnega vzdrževanja kovačnice tov. Podbevšek Jože, ki je odredil za izvršitev del montaže popravljenega ovna z batom in batnim drogom v stojalo in cilindru kladiva tri delavce. Tov. Antona Lačna — VK ključavničarja za vodjo skupine, tov. Ferda Rožna in tov. Milana Jakimovskega, ki sta oba PK ključavničarja.

Remontna skupina je pri prvem poizkusu montaže ovna v vodila ugotovila, da ima oven premalo zračnosti med vodili, ker ga je bilo možno vstaviti od spodaj le za okrog 150 mm.

Vodja dela tov. Podbevšek je dal po spustitvi ovna z batom nalog, da je potrebno drsne površine ovna z ročnim brusilnim strojem prebrusiti, očistiti in namažati ter ponovno poizkusiti z vstavitvijo v cilindru. Pri drugem poizkusu vstavljanja bata z ovnom v cilindru je prišlo do nezgode. Oven je bil že skoraj 60 do 80 cm v vodilih, ko je padel nazaj in stisnil poškodovancu desno roko med bat in prirobnico pokrova. Pri dviganju bata z ovnom je zgornji rob zadela ob spodnji rob cilindra in preprečil nadaljnje dviganje. Ker je dvižni mehanizem še deloval, je nastala na vijaku močna vlečna sila, ki je imela za posledico posnetje navoja in iztrganje vijaka iz bata. Bat pri poizkusnem vstavljanju še ni bil namažan z oljem.

Druga težja delovna nezgoda se je pripetila dne 7. maja 1970 ob 17.20 uri v obratu vzmetarne. Pri tej nezgodi se je težje poškodoval tov. Anton Pokeržnik — polkvalificirani delavec.

Do nezgode je prišlo zaradi naslednjega vzroka: pri povrtavanju lukenj vzmetnih očes je z levo roko, na kateri je imel tudi zaščitno rokavico, prijel za vrteče se povrtalo, ki mu je odtrgalo palec v drugem sklepu.

Zaradi delovnih nezgod je bilo v prvem polletju 1970 skupaj 3610 izgubljenih delovnih dni. Na posamezno nezgodo odpade 29,3 dni izostankov, kar pomeni, da je čas zdravljenja pridobljenih poškodb zelo dolgotrajen in da imajo navidezno lahke nezgode tudi težje posledice. Proti lanski letu, ko je znašalo število izgubljenih delovnih dni na posamezno nezgodo 24,6, se je to v prvem polletju 1970 povišalo kar za 4,7. Republiški podatki o odsotnosti z dela zaradi delovnih nezgod nam kažejo naslednjo sliko. Na eno delovno nezgodo je odpadlo v letu 1967 17,3, v letu 1968 17,7 in v letu 1969 18,3 izgubljenih dni. Gledano po izostankih z dela, ki jih pri nas povzročajo delovne nezgode, daleč odstopamo od republiškega poprečja in imamo veliko težje poškodbe. Vsekakor bo treba tudi z zdravstvenega vidika posvetiti temu problemu izostankov z dela zaradi posledic poškodb vso pozornost.

Poleg poškodb, ki zahtevajo bolezenske izostanke z dela, se v našem podjetju pripeti tudi ogromno primerov mikro poškodb, ki izostanka z dela ne zahtevajo. Vsi prizadeti pa so dolžni poiskati takojšnjo prvo pomoč v železniški postaji prve pomoči, da se morebitne večje posledice pravočasno odpravijo.

V prvem polletju tega leta je bilo v postaji prve pomoči nudenih 10.625 storitev. Od teh jih odpade na mikro poškodbe 3.348 in 7.277 na manjša obolenja. V primerjavi z lanskim prvim polletjem se je število storitev v tem letu povečalo za skupaj 275. Pri mikro poškodbah je bilo največ primerov urezov in ubodov — 1303, slede: udarci in zmečkanine z 942 primeri, opekline z 880 primeri, očesne poškodbe s 133 primeri, prelomi s 4 primeri in druge vrste poškodb s 86 primeri.

Največ mikro poškodb so imeli delavci na zapestju rok — 1841, slede noge s 595 primeri, roke s 538 primeri, oči in ušesa s 180 primeri, glava s 129 primeri, telo s 35 primeri, stopalo s 25 primeri in drugi deli telesa s 6 primeri.

Med boleznimi, za katere so delavci iskali prvo pomoč, je bilo največ glavobolov 5164, slede zoboboli 513, bolečine v grlu 490, trebuhu 400, tvorci 223, gnojna obolenja 136, prehladna obolenja 126, vnetje oči 13 in druga obolenja 212. Pri posredovanjih, ki so bila potrebna v postaji prve pomoči, je bil 56-krat uporabljen rešilni avtomobil.

V bolnišnico Slovenj Gradec je bilo napotenih 27 delavcev. 292 delavcev v zdravstveni dom Ravne in 10.307 delavcev nazaj na delo. Samo zaradi poškodb oči je bilo napotenih v zdravstveni dom Ravne 146 delavcev, 4 delavci pa takoj v bolnišnico.

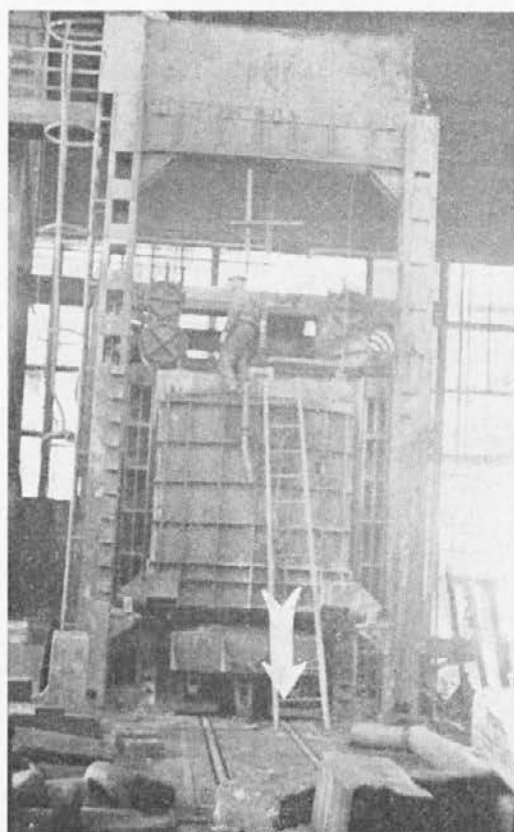
Poleg nudenja storitev za mikro poškodbe in manjša obolenja se je dejavnost v postaji prve pomoči v železniški razširila še na higienske epidemiološke naloge, med katere spada predvsem izvajanje higienskega nadzora nad kuhinjami, jedilnicami, garderobami, stranišči in kopalnicami, preskrbo z vodo, higieno delavcev, zlasti nad delavci v živilski stroki in delavci pri zdravju škodljivih delovnih mestih, na sodelovanje pri preventivnih zdravstvenih akcijah.

Pri analiziranju vzrokov in virov delovnih nezgod, ki so se pripetile v našem podjetju v prvi polovici tega leta, smo sproti podvzemali najustreznejše ukrepe za odpravo enakih in podobnih primerov nezgod. Ugotavljali smo, da je pogost vzrok za porast nezgod prav nepoučenost ali pomanjkljiva poučenost poškodovancev v smotrnem načinu in zanesljivosti dela. To še posebej velja za mlajše nove delavce, ki nimajo zadosti delovnih izkušenj in pogosto delajo napake pri delu. Gledano po starostni strukturi poškodovancev jih je od skupnega števila 123 kar 50 do 25 leta starosti. Po času zaposlitve pa do 1. leta dela kar 42 poškodovancev.

Med vzroki nezgod je že dalj časa na prvem mestu nesmotrn in nezanesljiv način dela pri posamezniku. Takih nezgod je bilo v prvem polletju kar 48 ali 39,02 odstotkov in so v primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta padle le za 3 odstotke.

Veliko je tudi vzrokov nezgod zaradi nepravilnega manipuliranja bremen s pomočjo žerjava — 21 primerov ali 17,07 %. Pri teh nezgodah prihaja do težjih poškodb na zapestju rok in na stopalih, predvsem na prstih. Med vzroki za te nezgode so predvsem pomanjkljiva in slabo vzdrževana privezalna sredstva, nepravilna uporaba in neupoštevanje varnostnih navodil.

Zaradi napak in motenj v tehnološkem procesu je bilo 15 vzrokov nezgod ali 12,20 odst. Spolzka tla na delovnem mestu so bila 7-krat vzrok nezgodam ali 5,69 v odstotkih. Nepravilni prijemi ali držanje orodja pri delu so povzročili 6 primerov nezgod ali 4,88 odst. Zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov in discipline so bili 4 primeri ali 3,25 odst. Prav toliko jih je bilo tudi zaradi nepra-

Padec s peči je povzročil težke posledice

vilnega delovanja strojev in naprav in zaradi nepravilnega odlaganja materiala. Zaradi slabe organizacije skupinskega dela in drugih nepredvidenih so bili 3 primeri vzroki nezgod ali 2,44 odst. Po dve nezgodi ali 1,63 odst. sta bili povzročeni zaradi nepravilno opremljenega ali slabo vzdrževanega delovnega prostora oziroma delovišča, nepravilnega ročnega manipuliranja z bremenami in neustreznih osebnih zaščitnih sredstev. Zaradi neuporabe osebnih zaščitnih sredstev in zaradi slabe osvetljenosti v delovnem prostoru pa je bila po ena nezgoda ali 0,81 odst.

Prikazani vzroki nezgod nas opozarjajo tudi na pomanjkljivosti delovnega mesta in prostora, ki so za proizvodne naloge morda sekundarnega pomena, so pa v bistvu osnovni pogoj za uspešno in varno delo. Tu gre predvsem za red, na katerega se je treba navaditi in ga dosledno na vsakem koraku vzdrževati. Ne smemo kriviti za nered le neposrednega delavca. Odgovornost za to morajo nositi predvsem vodstveni delavci, ki delo organizirajo, vodijo in nadzirajo.

Analiza nezgod po zunanjih vzrokih nezgod ali virih nam za prvo polletje 1970 leta prikazuje naslednje: še vedno prednjačijo padci predmeta na človeka. Teh je bilo 26 primerov ali 21,14 odst. V porastu so bile tudi nezgode, ki so se pripetile zaradi nepravilne uporabe mehaniziranega orodja. Mehanizirano orodje je bilo torej vir 19 nezgodam ali 15,45 odst. Tudi nesmotna uporaba ročnega orodja je bila izvor 15 nezgodam ali 12,19 odst. Delovni stroji so bili vir nezgod v 14 primerih ali 11,38 odst. Drugi viri nezgod pa so naslednji: padec oseb na istem nivoju 12 primerov ali 9,76 odst., vroče jeklo 8 primerov ali 6,50 odst., vdor ali padec tujega telesa v oko ali njegovo okolico 6 primerov ali 4,88 odst., motorna vozila na cestah javnega prometa in v podjetju 4 pri-

meri ali 3,25 odst., padci z enega nivoja na drugi nivo 3 primeri ali 2,44 odst., vroči material — vroče mase 3 primeri ali 2,44 odst., acilen in kisik 3 primeri ali 2,44 odst., ročni transport materiala 2 primeri ali 1,63 odst.

Tudi viri nezgod nas opozarjajo, da je potrebno pri izvajanju del zelo paziti na brezhibnost delovnih naprav in orodja, zato je treba za odpravo teh pomanjkljivosti nujno ojačati vzdrževalne ekipe in povečati varstveni nadzor nad uporabo in vzdrževanjem mehaniziranih strojev in naprav ter pripadajočih pomožnih delovnih sredstev.

Oddelek za varstvo pri delu je v prvem polletju intenzivno delal na varstvenem izobraževanju delavcev. Glede na vzroke in vire nezgod, ki jih je sproti ugotavljal, je pri izobraževanju delavcev zajemal tiste skupine, pri katerih je bila pogostost nezgod največja. Samo za delavce, ki imajo opravka s privezovanjem, prenašanjem in spuščanjem bremen z žerjavi, je bilo v prvem polletju 1970 izvedenih 424 preizkusov poznavanja varnosti dela v mehanični obdelovalnici in 173 v obratu strojnega remonta. Preizkuse znanja za privezovanje pri delu z žerjavi smo izvedli v obliki testov na delovnih mestih.

Na delovnih mestih s povečanimi nevarnostmi za življenje in zdravje delavcev pa smo izvedli v obratu topolnice 171 preizkusov in v obratu livarna 60 preiz-

kusov z neposrednim preverjanjem poznavanja varnosti dela na delovnih mestih.

Za vse novo sprejete delavce so bili organizirani uvajalni seminarji, kjer so se med drugim delavci seznanili s svojimi pravicami in dolžnostmi v zvezi z varnostjo dela kot tudi z glavnimi nevarnostmi, ki povzročajo v našem podjetju poškodbe in obolenja ter z zaščitnimi ukrepi, ki se izvajajo za zagotovitev življenja in zdravja delavcev.

Za vse novo sprejete delavce, ki imajo opravka z manipulacijo bremen z žerjavi, pa se je dodatno organiziral še seminar z zaključnim preverjanjem znanja za privezovanje.

Glede na veliki obseg in pomen nalog, ki jih ima služba za varstvo pri delu, bo treba v drugi polovici leta izpopolniti tudi kadrovsko zasedbo v oddelku. 1. maja 1970 se je starostno upokojil naš dolgoleten sodelavec Avgust Razgoršek.

V skupnem interesu naše celotne družbe, podjetja in vsakega posameznega delavca mora biti nadaljnja težnja po čim večji varnosti pri delu, zato si moramo zanj prizadevati vsi. Posebej se morajo zavedati te važnosti osebe, ki v podjetju posredno ali neposredno odgovarjajo za varstvo delavcev.

S sodelovanjem in razumevanjem bomo gotovo lažje in hitreje dosegli znižanje delovnih nezgod in s tem zaželeni cilj delovne varnosti.

Franc Čegovnik

PODELJENE SO ŠTIPENDIJE

V tovarni že dalj časa ugotavljamo, da kvalifikacijska struktura zaposlenih ne ustreza povsem našim potrebam. Razen drugih oblik izobraževanja želimo in si prizadevamo njeno strukturo izboljšati tudi s štipendiranjem dijakov in slušateljev na raznih šolah in fakultetah. Odraz takega prizadevanja je tudi naš letošnji razpis štipendij, saj je tovarna v celoti razpisala 96 štipendij, od tega samo na visokih in višjih šolah 66.

Čeprav lahko v dnevnem časopisju in raznih drugih razpravah še vedno zasledimo trditve, da delovne organizacije do štipendiranja ne kažejo dovolj razumevanja, tega v našem primeru ne bi mogli potrditi. Nasprotno tako kot prejšnja leta tudi letos za študij na posameznih, predvseh tehničnih fakultetah ni bilo dovolj prijav. Je pa vsaj za nas mogoče spodbudno dejstvo, da je bilo letos nekoliko več zanimanja in prijav za študij na metalurški in strojni fakulteti.

Upoštevalo je število razpisanih štipendij in število prijavljenih kandidatov je odbor za splošne zadeve na predlog svoje komisije za kadre in delovna razmerja sklenil, da se v šolskem letu 1970/71 štipendije podelijo naslednjim kandidatom:

I. FAKULTETE

FNT oddelek za metalurgijo

1. Lesniku Andreju
2. Barbiču Cvetu
3. Arnoldu Ivanu
4. Ferk Sonji
5. Kacu Ivanu

6. Pevcu Božu

7. Kosu Ivanu

Strojna fakulteta

1. Paradižu Mirku
2. Habermanu Hugu
3. Melanšku Gojku
4. Hriberniku Stanku
5. Podlogarju Branimiru

Ostala razpisana in še nezasedena štipendijska mesta na teh dveh fakultetah se zadržijo prosta in se štipendije lahko podelijo kandidatom, ki bi se naknadno prijavili.

Elektro fakulteta — oddelek za šibki tok

1. Račniku Stanislavu
2. Podovšovniku Francu
3. Večku Dragu

Elektro fakulteta — oddelek za jaki tok

1. Jovanu Maksimiljanu

Tehnična matematika

1. Falešu Ivanu

Ekonomska fakulteta

1. Srebotnik Ireni
2. Plazovniku Juriju
3. Rozman Nadi
4. Berložnik Florjani
5. Kočan Ani
6. Blodnik Mariji
7. Odru Milanu

Ljudmili Dihpol s pogojem, če bo uspešno opravila psihološki test, Moniki Naveršnik s pogojem, če bo v jesenskem

roku na gimnaziji uspešno opravila maturo.

Pravna fakulteta

1. Prušu Karlu
2. Glavar Cvetki

II. VIŠJE ŠOLE

VTŠ — oddelek za kemijo

Na tem oddelku sicer ni bila razpisana štipendija, ampak sta bili dve štipendiji razpisani na fakulteti za kemijo. Ker se za študij na fakulteti ni prijavil noben kandidat, je bila štipendija na višji tehniški šoli oddelku za kemijo izjemoma podeljena Večku Ivanu.

Višja ekonomsko komercialna šola

a) oddelek za zunanjo trgovino

1. Perčič Bernardi
2. Cigrovski Betki

b) oddelek za knjigovodstvo in finance

1. Večko Lilijani

c) oddelek za splošno komercialno

1. Voler Vidi
2. Razgoršku Dragu
3. Hudrap Danici
4. Naveršnik Mileni

Kandidatkam za štipendijo na oddelku za splošno komercialno: Gnamuš Emiliji, Ternik Mariji in Koželjnik Cvetki štipendija za to smer študija ni bila odobrena, odobrene pa so jim štipendije, če se odlo-

čijo za študij na oddelku za knjigovodstvo in finance.

III. SREDNJE ŠOLE

Tehniška srednja šola oddelek za metalurgijo

1. Forstner Mariji

Tehniška srednja šola oddelek za strojništvo

1. Ferku Branku
2. Bolariču Bojanu
3. Modrijanu Dragu
4. Grobelnik Danici
5. Kumru Jožetu
6. Jamer Olgi
7. Rahtru Stanku

Sepu Mirku in Golobu Zoranu, ki sta sedaj štipendista rudnika Mežica, s pogojem če rudnik Mežica pristane na preložitve njunih štipendijskih obveznosti in če izpolnita pogoje za vpis v drugi razred.

TSS elektro oddelek za šibki tok

1. Kugovniku Janezu

Administrativna šola

1. Anželak Mileni

Čeprav je bilo na tehniški srednji šoli oddelku za metalurgijo razpisanih 15 štipendij, je bila vložena samo ena prijava, kar kaže, da tudi pri učencih osnovnih šol ni potrebnega zanimanja za to smer študija in morebitno kasnejšo zaposlitev v naši tovarni.

-et

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem obrata jedrarne železarne Ravne se za pogrebni venec mojemu pokojnemu možu Andreju Juroviču najlepše zahvaljujem. Posebej se zahvaljujem tudi mojstru tov. Ivanu Kosu, ki je v času bolezni mojega moža izkazal vse razumevanje. Hvala nogometnemu klubu Korotan Prevalje za venec in nagrobni govor, železarski godbi na pihala ter vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti.

Milena Jurovič

v čistem in urejenem okolju kakor v takšnem, kakršno je zdaj?

Pred osrednjo proslavo 350-letnice železarstva teče pri nas temeljita in načrtna akcija za lepši videz tovarne. Zdaj je priložnost za razmislek, kako lepši videz tovarne tudi obdržati. Verjetno sta za dosego tega cilja vsaj dve možnosti:

— denarne nagrade za red oziroma denarne kazni za nered, torej stimulacija, — disciplinska odgovornost od vrha navzdol.

Bilo bi škoda, če te priložnosti ne bi izkoristili.

M. K.

NOVO IME ZDRUŽENEGA PODJETJA

Direkcija Združenega podjetja slovenskih železarn v Ljubljani je julija razpisala natečaj za novo ime podjetja, ker je dosedanje predolgo in za tujce težko izgovorljivo. Razmeroma lepe nagrade (I. 2500 II. 1500, III. 1000 din) so brez dvoma pripomogle, da je bil odziv na natečaj po vsej Sloveniji in tudi iz drugih republik precej velik. Pravilna je ugotovitev, da je bil torej natečaj večja propagandna akcija za slovenske železarne kot katerakoli doslej, vsekakor pa bolj kot standardne čestitke ob državnih praznikih, ki se pač nujno izgubijo med drugimi podobnimi.

Okoli 700 predlogov je prišlo do roka, nekaj jih je rok tudi zamudilo. Treba pa je povedati, da ta številka ni čisto realna, kajti kljub jasnim razpisnim pogojem so nekateri predlagatelji napisali na en list po več predlogov za novo ime. Rekord je dosegel tovariš, ki je po vrsti napisal kar 65 imen.

Čeprav do zaključka redakcije našega lista še ni znano, kakšno bo novo ime slovenskih železarn (iz ožjega izbora, ki ga je pripravila posebna komisija, ga bo izbral poslovni odbor), pa lahko povemo, da je največ predlagateljev kombiniralo novo ime z latinsko besedo ferum — železo, npr. Feroprodukt, Ferounion, Feraria, na drugem mestu so sestavljenke s »Slovenija«, npr. Slovenijajeklo, Slovenija ferro, SIMEX, na tretjem pa sestavljenke z »železo«. Eni so predlagali preprosta, v metalurgiji domača imena, npr. Ingot, drugi spet popolnoma tuja, celo angleška.

Ne komisija ne poslovni odbor torej nista imela lahkega dela pri izbiri. Upamo lahko le, da bo novo ime ugajalo in predvsem, da bo postalo pojem kvalitete na domačem in tujem tržišču. Z obrazložitvijo ga bomo objavili takoj, ko bo znano.

R. K.

Ali je železarna lahko lepa

Ali je lahko železarna, v kateri je veliko umazanega dela, ker je pač proizvodni proces tak, lahko lepa v takem pomenu, da je povsod red, da ne leži na vseh koncih odpadni material in da po nepotrebem ne povečujemo vtisa črnobe in umazanije? Mislim, da na ta način pojmovana »lepota« predstavlja trezno in realno podlago za razpravljanje in dalje, da je s primernimi prizadevanji tudi dosegljiva.

Vsakdo ve, da železarna ni npr. tovarna zdravil, kjer so delavci oblečeni v bele halje in kjer se vse sveti od čistoče. To je jasno vnaprej. Toda naši strokovnjaki so videli že precej sveta, službeno so imeli opraviti po najrazličnejših železarnah, in so vsi enotni glede tega, da so železarne (ne glede na velikost in specialno panogo proizvodnje) lahko urejene, čedne na pogled in da jim snaga nikakor ne daje videza operetnosti.

Če vemo, da pri nas ni tako, in če brez detaljnih podatkov, ki bi lahko koga osebno prizadeli, na kratko poudarimo, da je stanje v marsikaterem obratu resnično klavrno, nastane vprašanje, ali morda naši delavci nimajo smisla za red ali smo vsi skupaj nemarne packe, ki nas nered in nesnaga ne motita tako dolgo, dokler resno ne ovirata dela.

Kot odgovor samo anekdoto:

skupina tovarišev iz železarne Ravne je bila na ogledu ene od zahodnih železarn. Čistoča v valjarni je bila taka, da so tisti s prižganimi cigaretami iskali (in seveda našli) pepelnike ob strani, kamor so utrnili pepel in odvrgli ogorke.

Torej imajo naši ljudje zelo razvit čut za red in snago.

Če pa sta torej oba pogoja izpolnjena — če je železarno ne glede na »umazani« proizvodni proces objektivno možno ohranjati čisto in če so tudi naši sodelavci vse prej kot packi, je že nekoliko težje razumljivo, zakaj je treba pred vsako svečanostjo ali napovedanim visokim obiskom železarno začeti od kraja pospravljati in urejati, zakaj pa nista urejenost in snaga že sestavni del podjetja.

Tu se človek ne more otresti vtisa, da smo leta in leta preveč enostransko poudarjali samo pomen čim višje in čim kvalitetnejše proizvodnje in da smo se v tovarni enostavno navadili ter otopeli v tem pomenu, da nas nered sploh ne moti več, ker ga niti ne znamo več videti.

Druga možna razlaga je, da predstavlja temeljito sprotno urejanje in čiščenje strošek, kakor predstavlja neprijeten strošek tudi skrb za čistejšo ozračje, ker so ustrezne filtrirne naprave pač drage in zato človeku pri Votli peči udari v nos smrad, ki je že tako sestavni del Raven, da ga domačini ne vohamo več.

Čeprav vem, da z naslednjim vprašanjem načenjam temo, ki bi zaslužila čisto svojo razpravo, ga bom vseeno postavil, ker menim, da ima vsaj posredno zvezo z redom in čistočo pri nas:

ali imajo železarji železarno radi? Ali hodijo vanjo delat ali pa je preprosto vir zaslužka in nič več?

In če jo imajo radi, ali ne bi raje delali

Letovanje v našem počitniškem domu danes, jutri

Portorož, biser slovenske obale, zlati rudnik našega turizma, mravljišče ljudi, želnih sonca in slane vode. Vozila vseh vrst, v njih ljudje vseh narodnosti Evrope, sveta, nenehno opozarjajo na konico turistične sezone. Med njimi najdemo tudi take, ki jih registrske tablice z rdečo zvezdo na sredini opredeljujejo med jugoslovanske motorizirane dopustnike (turiste?). Ko se tako po polževo premikam skozi »Babilon«, razmišljam: tudi tu ni drugače, gradimo nove hotele, depandanse. Kako pa bo dragoceni turist zadovoljen s cestnim ožiljem, pa nam zaenkrat ni mar. Tisti naš, znani »bo že šlo«, mi kar zazveni v ušesih.

No, pa smo tu, zavijem na desno, prvi pozdrav: oblak prahu izpod koles nasproti prihajajočega moto-dopustnika. Dvorišče polno avtomobilov — prav po portoroško, trije srečniki pa so dobili prostor v senci. No, vseeno imam srečo, predhodnik, kolega, mi odstopi mesto v grmovju. Vozilce kar veselo zahrumi, ko ga potisnem pod šibje. Glede na razmere sem kar zadovoljen. Ali pa ne bi moglo biti drugače?

Ko se po manjših peripetijah vselimo v naše desetdnevno gnezdece, se pričnemo razgledovati. Kaj je novega? Pred dvema letoma sem bil nazadnje tu. Danes so se mi samo žlebovi zdeli novi, pa tudi stari televizor je dobil naslednika. Zelo vzpodbudno. Ko sem zagledal »MUZIC-SCHANK« so se mi oči povesele: doma so govorili, da ga ne bo več, da ne bo več mešane glasbe, ki je posledica različnih okusov različnih ljudi, ki prihajajo v našo počitniško sredino. Pobegnil sem na plažo. Prijeten pogled. Sedaj res imamo svoj »prostor pod soncem«. Razgledujem se po ležalnih deskah. Odkril sem nekaj primerkov, ki so včasih bili ležalna deska. Nisem vedel, da je tudi fakirstvo sestavni del dopusta. Na to nisem bil pripravljen. Izkušnje so pokazale, da so železarji res železni, saj so že pred zajtrkom razgrabili ta fakirska ležišča, pri tem pa najbrž razmišljali, kako siromašno je železarstvo. Mogoče pa je temu vzrok malomarnost, neodgovornost, nezainteresiranost? Prvi vtisi so me izmučili, vendar sem si mislil: če je že vse po starem, potem bo verjetno tudi prehrana. Na to pa nikoli nisem imel

pripomb. Dobro kosilo mi je dalo moči, da sem se povzpел v sobo, lepo, vzorno očiščeno. Precej iznajdljivosti sem potreboval, preden sem odkril, kako »enostavno« je odpreti omaro. Najbolj uspešna je bila »ruska metoda«. Že prvi dan sem se čudil, zakaj imajo omare v počitniških domovih vrata, ker bi bila varianta z zavesami manj utrudljiva. No, pa sem se hitro pomiril z mislijo, da naj ne bo dopust samo lenarjenje in poležavanje, ampak tudi rekreacija. Objektov za to zvrst odmora pa ni, zato je najbrž prav, da so taki pripomočki kar v sobah. Prednost je tudi v tem, da se taki vrsti rekreativnosti sploh ne moreš izogniti, če hočeš odpreti omaro. Zakaj bi trošili naš siromašni dinar, odmerjeni prostor, sploh pa potrebno prizadevnost, za malenkostno rekreativno ureditev (odbojka, badminton, košarka — 1 koš ipd.), če dopustnika lahko že v sobi telesno sprostim!

Sonce, morje, vročina in žeja, to so mediji, vezani drugi z drugimi. Prvih treh si želimo, četrtega pa se branimo po svojih močeh. Žejo lahko preganjaš na več načinov. Najbolj uspešen je seveda ta, da se odžejaš s hladno pijačo. Če pa je najbolj hladna voda iz portoroškega vodovoda, potem te tudi hitro mine dopustniško razpoloženje. Nisem še slišal, da bi v našem domu kdo zbolel za angino, ker je pil mrzlo pijačo. Pa najbrž tudi ne bo, dokler bomo imeli tako kapaciteto hladilnih naprav, ki so povrh tega še zvezane z raznimi jermenji in vrvmi, da ne bi pobegnile, ker jih je sram. Preden greš na redni obrok hrane, si moraš sugerirati, da med jedjo, pa tudi neposredno po njej, ne smeš biti žejen, ker sicer ne moreš preprečiti prekomerne porabe vode, ki si jo lahko sam natočiš. Lahko se sicer napotiš v bližnjo delikateso, če nisi preveč principiellen, vendar se s tem že obogatiš z novo izkušnjo.

Plavati, plavati in še plavati, je glagol, ki ti je na jeziku že mesec prej, preden si prišel na to čudežno področje. Nisem pa mislil, da bom to večino moral uporabljati tudi v stranišču pritličja. Ko se drugič nisem upal približati poplavljenemu področju in sem zavil na žensko stran, bi bil skoraj kriv poškodbe osebe boljšega

Pričakovanje

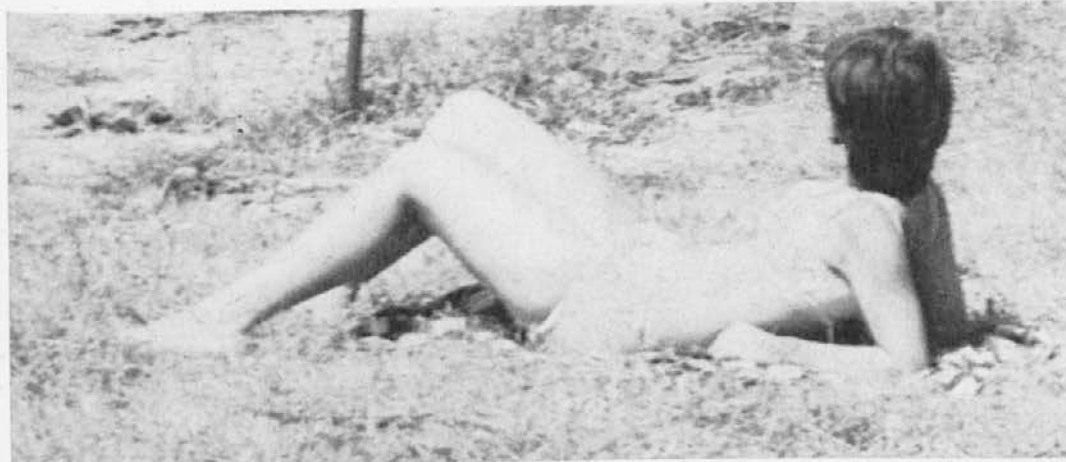
spolâ, ker se le ta ni mogla zapreti. Ko sem naprej raziskoval, kje bi lahko nemo-teno odpravil nujno zlo, nisem našel intimnega kotička, kjer bi lahko brez strahu opravil najnujnejše. Ključev ni, za kaj drugega pa je potrebna domiselnost. Verjetno pa je sedanja seksi moda odpravila že vse komplekse, pa tudi vse ključe.

Poleg lahke, lahko v našem domu čuješ tudi težko glasbo. Ta včasih sestoji iz petja, kričanja in tuljenja, pomešanega z žvenketom razbitih kozarcev, kar daje slutiti, da si še nismo edini, ali imamo počitniški dom ali gostilno odprtega tipa. Najbrž eno in drugo.

Še sreča, da se v krasnem parku lahko čez dan odpočiješ in tako lažje pričakuješ nočne obiskovalce, ki bodo lahko mirni ali pa tudi ne.

Park je res I. a, ampak dom s svojo fasado pa tudi notranjostjo, komaj da je tako zaraščen. Upajmo, da si ga bo kmalu ogledalo strokovno oko arhitekta, pa tudi sanitarca. Odpadki hrane nudijo lepo počitniško razpoloženje muham in njihove-mu sorodstvu. No, muhe, vsaj neposredno, ne nadlegujejo gostov, če to ni nujno potrebno.

Ker sem slučajno bil na dopustu, nisem hotel prevzeti odgovornosti prometnika, ko so moto-dopustniki zapuščali naš parkirni prostor. Tako so bili le-ti prepuščeni svojim ženam, ki so jih večje usmerja-

Martinčkanje

le v avtomobilski džumbus, ki je vseh 24 ur prisoten ob našem »domu oddiha«. Skoraj bi se spomnil (ko bi se le še kdo drugi), da sem že videl napravo, ki bi to enostavno reševala; imenuje se: cestno ogledalo. Menda se dobi tudi pri nas.

Res pa je, da so nekateri jekleni konjički izredno občutljivi na sončarico in so vseh 10 dni preždeli v blagoslovu sence, ki so si jo priborili prvi dan. Verjetno ne bi bilo potrebno nabaviti »špigla«, če bi naredili razsežnejšo avto-senčnico. Ker pa je v tovarni velika kriza za vložek, je menda razumljivo, da stare, odpadne cevi prej spadajo v peč, kot pa v Portorož. Te logike nihče ne more pobiti.

Vsakdo si bo mislil: no ja, ta pa ni bil na dopustu. Samo vohljal je okoli, da bi

lahko potem »šimfal«. Pa ni tako. Sem se izredno dobro počutil, posebno še, ker je bila prehrana dobra, kvalitetna in obilna. Praviijo, da odkar naši direktorji in šefi ne hodijo več v Portorož, je tam anarhija in slaba hrana. Mar res vse diši po anarhiji, kar smo videli, slišali in doživeli? Vsi smo proti anarhiji, zato si tudi ne bi upal pisati članka s tako vsebino. Če pa je bila komu vsebina tega prispevka znana, preden ga je prebral, potem mu je znana tudi vsebina vseh aktov, obračunov in pritožb iz naslova »POČITNIŠKI DOM ŽELEZARNE RAVNE«, Portorož.

Kaj sedaj? To pa naj bi bil odgovor odgovornih, kako bomo v Portorožu letovali JUTRI.

-če-

KULTURNA KRONIKA

SLIKARSKA KOLONIJA

Iz dnevnega časopisja že vemo, da je bila na Ravnah od 10. do 20. avgusta slikarska kolonija. Da je prva, smo bili prepričani, pa so nam v študijski knjižnici

Stane Kumar

povedali, da je bila prva že kar leta 1945. Ko bodo te podatke še dopolnili, bodo gotovo zanimiv dokument za zgodovino slikarskih kolonij, saj zdaj velja, da so prvi pred 16 leti začeli Vojvodinci. Toda naj imajo zgodovino zgodovinarji! Važno je, da je slikarska kolonija na Ravnah bila, da je uspela in je lepo upanje za prihodnje leto, da bodo slikarji še prišli in potem prihajali k nam.

Šest slikarjev smo tiste dni videvali na vseh koncih in krajih Raven: v stari ulici, ob Suhi, na trgu, nad Antonom pa v železarni jih je bilo vsak dan nekaj.

Posebej smo sicer na začetku slikarjem povedali, da nam je na Ravnah jasno, da umetniku ne moreš predpisovati, kaj naj slika in v kaj se naj vživi, zato kljub pro-

slavljanju 350-letnice nikogar ne gonimo v železarno. Kdor pa sam želi, seveda lahko dobi prepustnico. In se je izkazalo, da so to želeli prav vsi. Kot da so bili prav lačni industrijskega okolja in motivov. Seveda pa so šli tudi v Kotlje, v Toplo, Šentanel in k Mihevu v Podpeco, toda vse to so bili le kratki skoki — za pol dneva sem ali tja. Večinoma so delali na Ravnah.

Kakor Ravenčani že nič lepega več ne vidimo na Ravnah, tako so oni našli na vsakem koraku kaj. Ljudje so se ustavljali ob njih in spraševali, kdaj bo razstava, pa koliko bi ta ali ona slika stala. Ko so pred očmi slučajnih mimoidočih nastajale slike, je bilo čutiti nekakšno zadovoljstvo pri slikarjih in gledalcih. Čeprav kateremu morda ni bilo preveč ljubo tako gledanje čez rame, pa je bil po drugi strani vesel iskrenega zanimanja in tistega spontanega priznanja, ki ga poprečen gledalec nehote pokaže.

Tako smo bili Ravenčani s slikarji zadovoljni, oni pa z nami, saj pogojev nismo nudili slabših kot druge kolonije v Sloveniji, ki imajo že precej daljšo tradi-

cijo. Ker bomo o vsakem slikarju posebej pa tudi o njegovem delu še pisali po razstavi, bi se tokrat ustavili le ob tem, iz kakšnih pobud se ta ali oni slikar udeleži kolonije.

Pravih krajinarjev je danes že malo med umetniki, in spet je bolj malo realistov med krajinarji. Nekaj smo sicer imeli takih (Ravnikar), vendar so drugi večinoma vsak v svojem stilu »presnavljali« motive in povedali so, da se ta proces »presnavljanja« oziroma obdelovanja slik nadaljuje tudi še doma v ateljeju. Torej je pri marsikom tako, kot da je prišel na Ravne po material, po surovino, če hočemo, ki jo je v grobem stanju sicer oblikoval že tu, nikakor pa ni nujno, da bo slika, kakršno smo videli, takšna tudi visela na oktobrski razstavi. Tovariš Polak iz Maribora je npr. povedal, da je še dolgo potem, ko se je vrnil iz slikarske kolonije v Makedoniji, obdeloval makedonske motive. Drugi spet (Primožič, Rijavec, Legat) so dejali, da bi potrebovali več časa, da bi se intimno seznanili s pokrajino, ker je enostavno preveč bogata in tako slikar od kraja samo hlasta po najbolj značilnem.

Pomen kolonije so večinoma vsi videli v tem, da se ljudem približa umetnost, ki je sicer rezervirana za velika mesta z velikimi galerijami, je pa v umetniške podobe zajeta domača pokrajina, arhitektura in človek tudi močna obramba pred kičem, ki ga je danes v staromodnih ali modernih oblikah vedno več.

Nasploh pa slikarji niso bili preveč naklonjeni filozofiranju, in jim je bil vsak pogovor bolj sprostitelj od dela in priprava na novo delo. Ker jim prireditelji nismo hoteli gledati pod prste, smo bili na koncu že pošteno radovedni, kakšna bo žetev. Ko pa so nas slikarji pred slovesom povabili v svoje sobe na ogled improviziranih razstav, smo ostrmeli. Vedeli smo, da delajo, nismo pa vedeli, da so v resnici garali.

Oktobrška razstava bo gotovo nudila v obeh bralnicah študijske knjižnice zadosti možnosti, da se bomo seznanili z rezultati slikarske kolonije, toda čeprav bo vsak od umetnikov razstavil 6 do 7 slik, nika-

Oton Polak in Tošo Primožič

Kamilo Legat

kor ne bo mogel narediti z njimi takega vtisa kot takrat, ko jih je jemal iz mape (večinoma so bili to akvareli, gvaši in temperere) ter jih razkladal po mizi, postelji, omarici in po tleh pa še je jemal in jemal iz mape, kakor da ne bo nikoli konec bogastva barv in form.

Petnajst del (gotovih slik, osnutkov in skic) je naredil tisti, ki jih je imel najmanj. Po dvajset, petindvajset, trideset vsi drugi. Gledali smo, se čudili, občudovali, pa spet umolknili. Vedeli smo, da resnični mojster lahko hitro naredi mojstrovino, toda to je bilo tudi za še take mojstre ogromno in videli smo, da so bili v naši koloniji od prvega do zadnjega sami garači.

Samo nasmihali so se, ko smo jih spraševali, kako to, odkod tak elan, zato odgovora do danes, ko so spet vsak v svojem ateljeju doma, še vedno ni in ga morda tudi ne bo.

Vsekakor je bilo zadovoljstvo veliko in obojestransko in vsem nam je bilo žal, ko se je bilo treba posloviti. Razšli smo se z obljubo, da se bomo videli na otvoritvi razstave in morda spet prihodnje leto v naši drugi slikarski koloniji.

Marjan Kolar

ZAKLJUČEK FORME VIVE

Pozornosti je bila naša Forma viva deležna v dnevnem tisku kar precej. Seveda pa je vprašljivo, kdaj bomo dočakali analizo strokovnjaka — umetnostnega kritika, kakršno je npr. o eni od mari-borskih skulptur napisal za Večer Branko Rudolf. Dokler se to ne bo zgodilo, bodo o vrednosti ravenkih skulptur mnenja deljena in bo času prepuščena sodba.

Prvi je končal in postavil svoj »most prijateljstva« Barna von Sartory. Kolikor ljudi — toliko okusov. Ne nazadnje tudi glede barv, ki so se od postavitve do da-

nes večkrat menjale in je eden rekel, da je bila najlepša prva.

Japončeva skulptura pri OTKR je bila postavljena druga, Angleževa na Prevaljah tretja, Rotarjeva do zaključka redakcije še ni prispela v Črno, kjer bo stala pred hotelom.

Za Črnjane vemo, da jo bodo prvi imeli v katerem od svojih turističnih prospektov, Prevaljčani so zadnji čas tudi silno aktivni, Ravenčani pa se zadovoljujemo s tem, da imamo originale in — pika. Toda morda le ne bo tako hudo, le obliko izdaje in popularizacije v naših prospektih si bo treba izmisliti, pa bomo delali reklamo drug za drugega:

skulpture za železarno, železarna pa za moderno umetnost.

n.r.

ODKOD SLIKARSKE KOLONIJE

Leta 1952 so v Senti, mestecu ob Tisi, ustanovili prvo slikarsko kolonijo. Njen pobudnik je bil slikar Jožef Ač, ki je tam živel in poučeval na gimnaziji. Vsestranski organizator je bil domačin Geza Tripolsky, ki še danes vodi kolonijo slikarjev in je obenem upravnik tamošnjega muzeja. Za vzor sta si vzela madžarske slikarske kolonije, ki so nastajale že v prejšnjem stoletju (prva v Nagybanju, nedaleč od Budimpešte). Nekaj podobnega zasledimo sredi XIX. stoletja v naselju Barbizon, 60 km južno od Pariza. Oba pojava, francoski in madžarski, skupinskega slikanja sta nastala iz odpora proti konservativnemu akademizmu in imela še značaj šole.

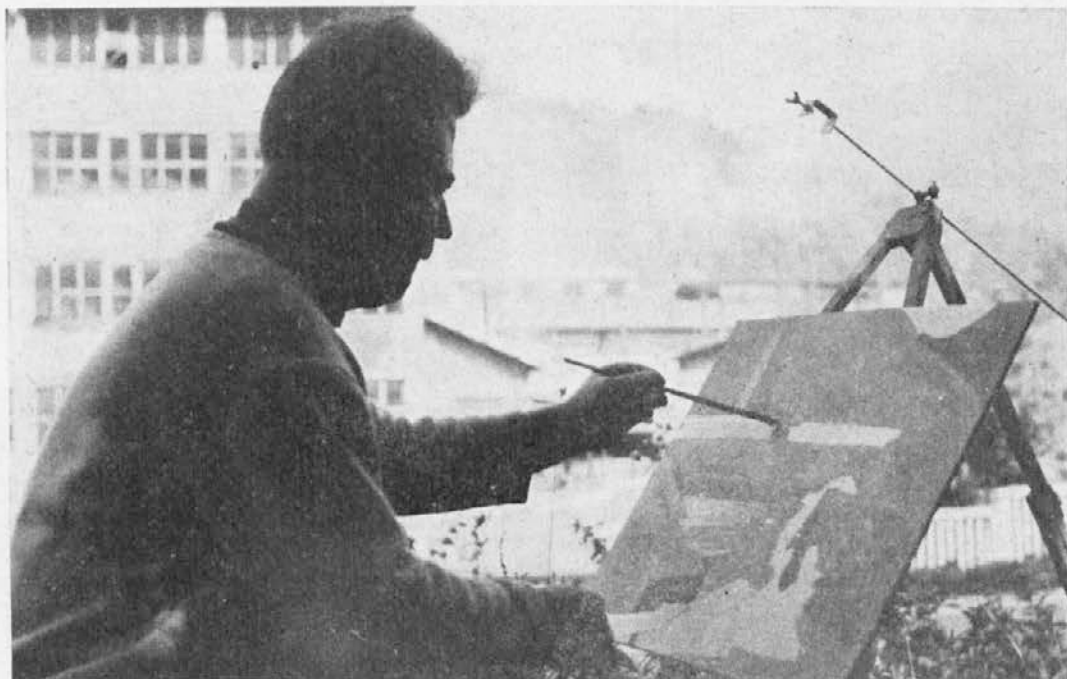
Slikarska kolonija v Senti pa se je formalno in vsebinsko razločevala od omenjenih kolonij. Imela je popolno svobodo ustvarjanja in nov, družbeno mecenski namen, nastala pa je v novi socialni sredini. To ni neka »pomoč« ali »obveznost« družbe do umetnosti, ampak nujni in vsebinsko sestavni del kulturne nadgradnje. Slikar dela na področju mecena, med prebivalci in na njihovem delovnem področ-

Ljubo Ravnikar

ju. Umetnine ostanejo po šolah, tovarnah, ustanovah in v krajevni galeriji. Skratka, kolonija je najprimernejša oblika socialističnega mecenstva.

Senta je prvo leto povabila samo vodinske slikarje. Ker je bil uspeh presenetljiv, sta občina in takratni srez vnesla stroške za kolonijo kar v letni redni proračun. Kmalu so povabili slikarje iz drugih republik, da bi svoje doma seznanili z delom in izkušnjami kolonije. Ob desetletnici so sklenili vabiti še slikarje iz zamejstva in izmenjavati razstave. Tudi to se je obneslo. V prvem razdobju je obšla

Milan Rijavec

Senta: prvi udeleženci slikarske kolonije 1952

sentska kolonija skoro vse jugoslovanske kulturne centre in večje kraje Madžarske.

Kakšno vlogo je odigrala slikarska kolonija v sami Senti, vidimo po številu obiskovalcev: prvo leto 1000, peto leto 5.300 in deseto leto 9.000 obiska na vsaki posamezni slikarski razstavi. Razvoj kolonije je postal tako aktualen, da je mestni odbor izselil iz strogega centra najprometnejši gostinski obrat in ga priredil v likovni salon. V nekaj letih se je v tem razstavnem prostoru zvrstilo toliko obiskovalcev, da je prejela priznanje in nagrado milijonta obiskovalca.

Eno leto za Sento so že ustanovili slikarsko kolonijo v Bački Topoli, ki še danes šteje med najbolj delavne. Leta 1954 so odprli kolonijo v Bečeju in Sremski Mitrovici, dve leti kasneje pa še dve, v Zrenjaninu (Ečka) in v Kikindi. S tem je bilo prvo plodno obdobje zaključeno. Nekaj kasneje so vznikle še kolonija za keramiko v Malen Idjošu, za kiparstvo v Kneževcu, preprogarstvo v Adi in kolonija mladih »Čurgo« pri Subotici.

Znano nam je, da so sledile vojvodinskimi vzgledom še druge republike. Pred sedmimi leti so ustanovili prvo slovensko kolonijo v Zagorju ob Savi, najmlajša v državi pa je na Ravnah na Koroškem.

Izkušnje so pokazale, da je oblika kolonij najbolj demokratična, ker se ustvarjalci stalno menjajo in ne more priti do monopolističnih okostenelosti in stranpoti. Že prva leta so v Vojvodini pokazala, da so kolonije zedinile stare in mlade generacije slikarjev. Ker ni nihče odrejal pogojev dela in tematike umetnikom, je videti v kolonijah cel razpon likovnih izražanj in smeri. Vrsta slikarjev je našla tu nove pobude in celo nova pota, ki so ustrezala njihovim osebnostim. Kolonije so dobile pravi delovni značaj in obenem nagli pulz ustvarjalnosti.

Nove oblike dela po kolonijah so pokazale napredek in dobre uspehe tudi v kvaliteti ustvarjanja. Kraji, kjer so ustanovili kolonije, imajo že lepe zbirke umetnin, med njimi tudi prvorazredne.

Po vzgledu slikarjev so ustanovili kolonijo tudi književniki. Enkrat so tudi zdru-

žili kolonijo piscev s slikarji v Senti. Kot slikarji tudi književniki obiskujejo okolico, kjer dobivajo pobudo, kot pravijo »na izviri življenja«, med ljudmi. Prirejajo literarne večere in razgovore z ljudmi in šolarji. Pridružila so se tudi poklicna gledališča Novi Sad, Subotica, Zrenjanin, Sombor in Vršac. Pred leti so obiskali 130 vojvodinskih krajev in sta njihovim predstavam stalno ali občasno prisostvovali dve tretini prebivalstva Bačke in Banata. Iz vsega vidimo, da je prva slikarska kolonija močno razširila v 18 letih vpliv na druga področja kulture.

Sentska kolonija velja še danes za najširokogrudnejšo v Vojvodini. Umetnik lahko po lastnem konceptu popolnoma svobodno ustvarja. Kolonija ima lastno stavbo z ateljejem in vso oskrbo. Zaradi takih pogojev je možna udeležba vse leto. Udeleženec ima dve obvezi: sodelovati na »prikazu slik« in na razstavi. Na prikaz povabijo ljubitelje umetnosti. Tako snidenje imenujejo ljudje tudi »razgovor o slikah«. Zberejo se vsa dela, ki so nastala v tekoči sezoni in vsak avtor pojasnjuje svoja dela udeležencem. Občinstvo živo sodeluje, sproži avtorju vrsto vprašanj za bodoči odkup in prejme prve vtise o novih delih. Seveda so prisotni v zadnjem deceniju tudi slikarji, ki si po sodobnih konceptih samo beležijo v notes vtise, delo pa začenjajo in končajo doma v ateljeju. Taki umetniki nimajo česa pokazati na prikazu in krčijo prvotni obseg razgovorov in vizuelnih demonstracij. V prvem obdobju smo v sentski koloniji vsi slikarji »delali na terenu«, se vsakokrat soočili z motivom in ga vsak po svoje transformirali. Moderna umetnost pa dopušča oddaljitev, ki izgublja skoraj vsak stik z motivom in gledalcem. Slednji si mora sam razlagati delo po svoje. Na prikazih prihajajo vse bolj do veljave takva vprašanja, ki očitno zelo zanimajo preprostega in tudi šolanega gledalca.

Strnjen pogled na delo v slikarskih kolonijah nam že daje slutiti, da se prenašajo najbolj zapleteni in doslej nejasni problemi upodabljačje sfere umetnosti iz centrov na ozemlje bodočih galerij. Na

vsak način je nova oblika mecenstva poglobila in razvila razmerje našega človeka do likovne kulture, kjer bo po vsej pravici kot mecen lahko izražal svoje želje, mnenja in pomisleke. Tako so se na ročniki in mecen neposredno obnašali skozi vso zgodovino človeštva.

Stane Kumar

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 4801 Programmierte Einführung in PERT, Program Evaluation and Review Technique 1969.
- 4802 Simulationsmodelle für ökonomisch organisatorische Probleme 1968.
- 4803 M. I. Imbrickij, Kratkij spravočnik po truboprovodam i armature 1969.
- 4804 M. I. Frenkel, Kolbenverdichter Theorie, Konstruktion und Projektierung 1969.
- 4805 W. S. Korsakow, Grundlagen der Technologie des Maschinenbaus 1969.
- 3587/168 B. Koroušič, V. Jezovšek, A. Prešeren, Proizvodnja visoko kvalitetnega jekla po metodi elektropretaljevanja pod žlindro 1970.
- 4806 Nemški tečaj. Slovar 1969.
- 4807 Linguaphone Institute. Deutscher Kursus.
- 4808 Angleški tečaj. Slovnica 1969.
- 4809 Angleški tečaj. Slovar 1969.
- 4810 Linguaphone Institute. English course.
- 4811 Italijanski tečaj. Slovnica 1969.
- 4812 Italijanski tečaj. Slovar 1969.
- 4813 Linguaphone corso d'Italiano.
- 4814 Francoski tečaj. Slovnica 1970.
- 4815 Francoski tečaj. Slovar 1969.
- 4816 Linguaphone Institute. Cours de Français.
- 4817 Heinz Hartwig, Ich werbe richtig 1960.
- 4818 Heinz R. Reinhardt, Ich beherrsche Sprache und Stil 1968.
- 4819 Gerhard Wahrig, Deutsches Wörterbuch 1968.
- 4820 M. Spasić, M. Nikoletić, Kontrola kvaliteta upravljanje sistemom i metode rada 1970.
- 4821 Lorenzo Dainelli, Nazioni fondamentali sul trattamento termico degli acciai 1969.
- 4405/2 Poljoprivredna enciklopedija 2. 1970.
- 4822 F. Andre Misenar, Grejanje i hladjenje zračenjem 1966.
- 4823 Leopold Andree, Parni kotli 1969.
- 4824 M. Radonić, Grejanje i vetrenje 1967.
- 4825 Aleksander Đorđević, Projektovanje klima instalacija 1967.
- 4826 Paul Stähly, Kurzfristige Fabrikationsplanung in der industriellen Werkstattfertigung 1964.
- 4827 Werner Uhlmann, Kostenoptimale Prüfpläne 1969.
- 4828 Klaus Braukapl, Ein Terminplanungssystem für Unternehmen der Einzel- und Serienfertigung 1968.
- 4829 Wolfgang Heyn, Stichprobenverfahren in der Marktforschung 1960.
- 4830 R. W. Cabell, A. Philips, Betriebsführung und Unternehmensforschung 1964.

- 4831 A. Adam, J. Roppert, Betriebliche Leistungsverrechnungen 1962.
- 4832 A. Adam, Systematische Datenverarbeitung bei der Auswertung von Versuchs und Beobachtungsergebnissen 1963.
- 4833 F. Ferschl, Zufallsabhängige Wirtschaftsprozesse 1964.
- 4834 W. Dinkelbach, Zum Problem der Produktionsplanung in Ein- und Mehrproduktunternehmen 1964.
- 4835 G. Buttler, Netzwerkplanung 1968.
- 4836 K. Hoss, Fertigungsablaufplanung mittels operationsanalytischer Methoden 1968.
- 4837 H. Seelbach, Planungsmodelle in der Investitionsrechnung 1967.
- 3587/169 A. Kveder, Vpliv mikrostrukture in primarne kristalizacije na preoblikovalnost jekel 1970.
- 3587/170 A. Prešern, Vpliv dezoksidacijske tehnologije pri šaržah nizkoogljene nelegirane kvalitete na nastanek oksidnih produktov 1970.
- 4838 Effect of Surface on the Behaviour of Metals 1958.
- 4839 M. G. Gemmill, The Technology and Properties of ferrous Alloys for High — Temperature USE 1966.
- 4840 J. G. Tweeddale, Metallurgical Principles for Engineers 1962.
- 4841 John D. Sharp, Casting PIT practice 1968.
- 4842 Modern Theory in the Design of Alloys 1967.
- 4843 A. Jackson, Modern Steelmaking for Steelmakers 1967.
- 4844 Toughness and Brittleness in Metals 1961.
- 4845/1, 2 Colin J. Smithells, Metals Reference Book I. II. III. 1967.
- 4846 Selection of Materials and Design 1968.
- 4847 W. A. Friedländer, H. Pfaffenberger, Osnovna načela in metode socialnega dela 1970.
- 4848 Rudarski rečnik, srpsko-hrvatski, english, francais, deutsch, russkij 1970.
- 4849 Waloddi Weibull, Folke K. G. Od, Kolloquium über Ermüdungsfestigkeit 1956.
- 4850 Skračenje radnog vremena, simpozijum o radnom vremenu 1970.
- 3587/171 Žvokelj J., Določevanje zadržanega avstenita z dilatometrom 1970.
- 3587/172 Jurca S., Študija hidrostatičnega stiskanja prahov 1970.
- 3587/173 Rekar C., Študija o izgradnji koksare na jadranskoj obali 1970.
- 4851 Heinrich Gerling, Längenprüftechnik in der Fertigung 1969.
- 4852 Radoslav Stanojević, Linearno programiranje 1966.
- 4853 Horst Brückner, Gastafeln 1952.
- 4854 Vlatko Dabac, Tehnički rječnik 1. 2. 1970.
- 4855 B. Finnern, R. Jönsson, Wärmebehandlung von Werkzeugen und Bauteilen 1969.

prebrali (predvsem na šolah, krajevnih skupnostih in telesnovzgojnih organizacijah), da bi bilo na terenu vprašanje razčiščeno in da bi se lažje delalo.

»ŠSD in njih oblika dela so pri šolski mladini vseh stopenj vse bolj priljubljena in množična. Hiter in številčen porast ŠSD je pogojen na eni strani zaradi večjih gibalnih potreb mladine, na drugi strani pa zaradi obstoječega učnega načrta telesne vzgoje, ki ne dovoljuje svobodne angažiranosti otrok, ker je preveč orientiran na učenje posameznih elementov, katerih funkcija je pretežno korektiva in preventiva. Smisel angažiranja v telesni kulturi je v iskanju ustvarjalnih možnosti, v svobodnem izražanju in potrjevanju človekove osebnosti. Mladina se ne zadovoljuje več z vadbo, ki teži le za telesnim razvojem in pasivnim prilagajanjem organizma na spremenjene pogoje življenja in dela, temveč vztraja na takih oblikah športa oz. telesne kulture, ki dopuščajo, da s telesno gibalno ekspresijo razvijajo, merijo in ustvarjalno potrjujejo njihove zmožnosti. To spoznanje je v naši mladini globoko prisotno in ga v polni meri zasledimo pri aktivnostih v šolskih športnih društvih. Lahko trdimo, da je uveljavljanje oblik delovanja ŠSD, ki naj bodo usklajene z redno šolsko telesno vzgojo, tista vloga telesne kulture, ki s svojimi sredstvi sodeluje pri izgrajevanju vsestranske osebnosti človeka, razvijanju njegovih kreativnih sposobnosti — tako fizičnih kot psihičnih in ki jim v telesni kulturi dajejo možnosti afirmacije in potrjevanja človeških vrednot.«

Iz gradiva lahko nadalje zasledimo, da sta v celotnem sistemu razvoja telesne kulture v SR Sloveniji šolska telesna vzgoja in delo ŠSD **ovrednoteni kot primarni nalogi** in da se z načrtnim urejanjem in rešitvijo teh dveh nalog postavlja temelj množične telesne vzgoje, športne rekreacije in tekmovalnega športa v Sloveniji. Ugotovljena dolgoletna vrzel prav na tem področju še vedno kaže vse slabosti v telesni kulturi in je zato v srednjeročnem programu razvoja telesne kulture Slovenije največji poudarek na osnovnem nosilcu telesne kulture: NA ŠOLI. Neka-

ŠPORTNE VESTI

O POMENU IN DEJAVNOSTI ŠOLSКИH ŠPORTNIH DRUŠTEV

Ko smo pred leti pri nas na Koroškem začeli ustanavljati šolska športna društva, smo naleteli prej na težave kot na pomoč. Kljub temu da je anketa na šolah pokazala pravo stanje množične telesne kulture med našo mladino in to stanje ni bilo nič kaj razveseljivo, so nekateri menili, da so šolska športna društva nepotrebna, ker imamo v vseh večjih krajih telesnovzgojna in športna društva oz. samostojne klube, ki lahko zajamejo vso mladino. Dokazovali smo nasprotno in imeli smo prav. Šolska športna društva so dobivala vedno večjo veljavo in tudi na naših šolah z delom dokazala, da so tu in da je potrebno z njimi računati kot z odločilnim faktorjem pri razvoju množične telesne vzgoje med našo mladino. Še več, vse kaže in prav je tako, da bodo šolska športna društva vedno bolj v središču pozornosti in da bodo morala biti deležna vedno večje pomoči vse naše družbe.

Junija meseca je o problematiki šolskih športnih društev razpravljala tudi komite IS SRS za telesno kulturo v Ljubljani, sprejel vrsto zaključkov in predlagal koristne ukrepe, ki naj bi pomagali pri reševanju problematike in omogočili še boljše delo teh društev.

Komite meni, da z reševanjem problematike ŠSD kot sestavnim delom šolske telesne vzgoje znatno prispevamo k usmerjanju in vodenju celotne telesne

kulturne dejavnosti, ker je znano dejstvo, da je šola tista, ki mora dati prve športne in gibalne navade ter vzbuditi v otroku trajen interes za nadaljnjo telesnokulturno dejavnost.

Iz zanimivega in predvsem koristnega gradiva o problematiki ŠSD, ki ga je pripravila strokovna služba sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, objavljamo nekaj konkretnih misli in predlaganih ukrepov in prav bi bilo, da bi jih vsi

Mladost

Po izgubljeni tekmi

tere države so že zdavnaj spoznale, da mora šola kot temeljna vzgojna izobraževalna institucija postati nosilec telesno kulturnega življenja neke nacije. ZDA, ZSSR, NDR, Italija, Velika Britanija, Madžarska itd. so temu vprašanju posvetile že v letih do 1955 veliko pozornost in dosegle izredne uspehe. Tudi pri nas se je marsikaj spremenilo. Razvoj je zahteval nove politične, ekonomske, kulturne in druge odnose. Petdnevni delovni teden zahteva izpopolnjeno otroško varstvo, celodnevno bivanje otrok v šolah itd. Rezultati študij drugod kažejo, da je prav telesna vzgoja eno najbolj dragocenih sredstev za vzgojo in izobraževanje otrok pri celodnevnom bivanju otrok v šolah. In prav tu imajo ŠSD izreden pomen. Tak koncept in tako vrednotenje šolske telesne vzgoje iz svobodnega združevanja učencev — dijakov — študentov ima velik pomen, saj se lahko nudi sistematično in vsakodnevno zvrst telesne vzgoje skoraj vsej mladini od 7. do 14. in v veliki večini tudi od 15. do 21. leta. Z uresničitvijo naštetih izhodišč bi postopoma uspeli zaustaviti nenehni porast deformacij otrok v rasti (več kot 20 odst. rekrutov je nesposobnih za službo v JLA, 28. odst. otrok ima slabo držo, 22,5 odst. otrok ima deformirano hrbtenico ali prsni koš ali stopala).

Seveda so ti pojavi že dolgo prisotni v našem telesnokulturnem prostoru, vendar se zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih težav tem vprašanjem ni posvetilo dovolj pozornosti.

Leta 1966 je takratna komisija SRS za telesno kulturo sprejela sklep, da se zavzema za ustanavljanje ŠSD pri vseh popolnih osnovnih šolah, šolah II. stopnje in visokih šolah, ki naj bi jih vodili učitelji telesne vzgoje in istočasno dopolnjevali šolsko telesno vzgojo s prostovoljno aktivnostjo. **Osnovna naloga ŠSD naj bi bila torej ustvarjanje množične telesne kulture**, ki bi se s svojim programom vključila v moderni načrt šolske telesne vzgoje na

podlagi prizadevanj in konkretnih akcij zavoda za šolstvo SRS. Prosvetno kulturni zbor skupščine SRS je leta 1967 sklenil, da je potrebno izdelati pedagoške normative in nov učni načrt ter priporočil ustanovitev ŠSD na vseh šolah **z nalogo, da postanejo temeljna torišča množičnega športa, telesne vzgoje in športne rekreacije**. Leta 1968 je tudi resolucija o telesni kulturi zvezne skupščine podprla ta prizadevanja: »Telesno vzgojo je treba napraviti v šolah aktualnejšo in učinkovitejšo in ne sme biti omejena samo na učne ure in klasične oblike šolskega dela, temveč jo je treba vključiti tudi v izvenučne aktivnosti... Delo njihovih organizacij (ŠSD) za telesno kulturo mora postati množično in zato je potrebno bolje organizirati šolska športna tekmovanja.«

Zadnje čase posvečata temu vprašanju veliko pozornosti republiški sekretariat za prosveto in kulturo ter republiška konferenca zveze mladine. Razpisana šolska tekmovanja so tu prav gotovo korak naprej pri ustvarjanju pogojev za boljše delo ŠSD. Seveda pa so se pri izvajanju programa pokazale tudi slabosti, ki ne dopuščajo hitrejšega razvoja kot tudi organizacijsko enotnejšega delovanja ŠSD.

Vsa ta problematika je bila obravnavana na 10. regionalnih posvetih (prek 400 udeležencev), kjer so bili prisotni vsi, ki tu lahko kaj pomagajo in ki so bili z delom ŠSD popolnoma seznanjeni. Na podlagi novih predlogov in pripomb je bilo sestavljeno to gradivo. Problematika, ki je bila zbrana na podlagi tako širokega kroga mnenj in stališč, prav gotovo dovolj avtoritativno predstavlja naloge, ki jih je treba razrešiti v okviru dela ŠSD kot tudi v okviru redne šolske telesne vzgoje.

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI POMEN TELESNE VZGOJE IN ŠSD

Ker smo dolžni uskladiti telesno vzgojo z zahtevami naše socialistične družbe in sodobne pedagogike, je telesna vzgoja sestavni oz. organski del celotnega vzgojnega izobraževalnega pedagoškega procesa vsakega šolskega zavoda. Če že uvodoma nanašane osnovne naloge in načela telesne vzgoje podrobneje opredelimo (higienska, biološka, izobraževalna, rekreativna in moralna), potem lahko ugotovimo, da sedanji učni program, ki je vse preveč orientiran na učenje posameznih elementov, in število ur, ne zagotavlja uresničevanja navedenih nalog in načel. ŠSD so se začela pojavljati bolj kot spontana akcija in manj kot zavestno organizirana ter skušajo v obliki prostovoljne dejavnosti uresničevati smotre šole in družbene skupnosti. Prostovoljnost in prosta izbira aktivnega udejstvovanja, ki jih uresničujejo ŠSD, sta tista faktorja, ki vključujeta danes v ŠSD ali neorganizirane sekcije ca 20 odst. vseh učencev in študentov. **ŠSD postajajo temelj našega množičnega športa, saj imajo danes skoraj vse osnovne šole in šole II. stopnje ŠSD ali sekcije.**

Pri opredeljevanju telesne vzgoje lahko ugotovimo, da daje danes redna telesna vzgoja v šolah večji poudarek biološkim in izobraževalnim smotrom, medtem ko so pri ŠSD močnejše prisotne vzgojno moralne in rekreativne vrednote. Ker se te na-

loge prepletajo, lahko ugotovimo, da sta redna in izvenšolska telesna vzgoja tesno povezani in da tvorita homogeno celoto.

UKREPI

1. Osodobiti je potrebno sedanji učni načrt telesne vzgoje in ga uskladiti z načeli sodobne pedagogike.

2. Z ustreznimi ukrepi jasneje opredeliti mesto in vlogo ŠSD v okviru šole in učno vzgojne obveznosti.

VLOGA IN POMEN UČITELJA TELESNE VZGOJE V ŠSD

Telesna vzgoja se v šolah izvaja kot obvezen predmet in kot prostovoljna dejavnost. Obe obliki se morata izvajati premišljeno, usmerjeno in organizirano. Praktično pomeni delo v ŠSD nadgradnjo obveznega pouka, potrebno pa je seveda, da delo vodi in usmerja strokovnjak, ki sodeluje pri obeh oblikah dela. **Učitelj telesne vzgoje torej ne more in tudi ne sme omejiti svoje dejavnosti samo na šolsko delo**, ampak se mora njegova dejavnost razširiti tudi na šolska športna društva. To pa se seveda lahko doseže le, če se strokovno delo učitelja telesne vzgoje v ŠSD vrednoti kot redno pedagoško delo.

UKREPI

Za vodenje strokovno pedagoškega programa v ŠSD je potrebno ugotoviti aktivnost učitelja telesne vzgoje, ki naj bo tudi pedagoško-strokovni vodja ŠSD. Zato je potrebno v okviru dosedanje obveznosti učitelja za telesno vzgojo zagotoviti tudi ure za ŠSD. Poleg tega je potrebno zagotoviti tudi v ŠSD organizacijskega vodja — mentorja. To delo lahko opravlja tudi pedagog druge stroke. Tudi to delo je potrebno ovrednotiti kot redno pedagoško delo v okviru dopolnjevanja redne učne obveznosti ali dodatne zadolžitve. V okviru 22-urne obveznosti učitelja telesne vzgoje je potrebno zagotoviti 6 ur tedensko za delo v ŠSD (Tov. Boris Lipužič, direktor zavoda za šolstvo SR Slovenije, je menil, da je ukrep delo 6 ur v ŠSD trenutno neizvedljivo tako materialno kot kadrovske. Predlagal je 4 ure tedensko — ta ukrep se še proučuje).

ORGANIZACIJSKA OBLIKA ŠSD

ŠSD so prostovoljna oblika združenja učencev, dijakov in študentov, ki delujejo v okviru šole in jih je šola dolžna po zakonu podpirati. S statuti in drugimi akti urejajo člani ŠSD notranjo organizacijo, njihovo povezanost, program dela in drugo po lastni presoji in hotenjih. Raznolikost dela pa kaže potrebo po usklajevanju akcij na občinski in tudi republiški ravni. Zato bo potrebno formirati ustrezna telesa, ki bi naj bila vključena v šolski sistem.

UKREPI

1. Potrebno je ustanoviti komisijo ŠSD pri občinskih zvezah za telesno kulturo. V komisijah naj sodelujejo predstavniki telesno-vzgojnih organizacij (ObK., ZMS, DPM, TIS), zlasti pa predstavniki pedagogov telesne kulture, ki bi morali biti

osnovni nosilci dejavnosti v ŠŠD. (Pri naši ObZTK taka komisija že obstaja, le razširiti jo bomo še morali.)

2. Potrebno je ustanoviti — center — združenje ŠSD pri zavodu za šolstvo SR Slovenije.

FINANČNO MATERIALNA OSNOVA

Financiranje ŠSD ni enotno urejeno in je večkrat odvisno od prizadevnosti in iznajdljivosti samih društev. Potrebno bo poiskati ustrežnejše, zlasti pa stabilnejše vi-re financiranja vseh zainteresiranih in določujočih dejavnikov. Pri težnji za stabilizacijo financiranja ŠSD pa je vseeno treba dopustiti širok krog financerjev od republiške in občinske izobraževalne skupnosti, do družbeno političnih in gospodarskih organizacij.

UKREPI

Šole morajo v svojih predračunih oz. finančnih programih zagotoviti ŠSD sredstva za normalno organizacijsko in strokovno delo, in sicer:

1. za nagrajevanje strokovnih delavcev (lastnih učiteljev ali pogodbeno vezanih drugih sodelavcev),

2. za vzdrževanje potrebnih telesno-vzgojnih objektov in nakup rekvizitov,

3. za potne stroške nastopov tekmovalcev na šolskih tekmovanjih.

Sredstva je potrebno zagotoviti preko TIS in RIS. Poleg teh sredstev pa je potrebno sofinanciranje ŠSD tudi iz sredstev občinskih zvez za telesno kulturo, patronatov delovnih in družbenih organizacij ter lastnih sredstev, stroške občinskih, področnih in republiških tekmovanj financirajo po programu in dogovoru TIS in RIS in organizacije za telesno kulturo.

SISTEMI TEKMOVANJ ŠSD

Tekmovanje je močna stimulacija in je sestavni del telesne vzgoje. Prav s tekmovanjem je najzanesljivejše mogoče pospeševati trajno mobilizacijo sil za vse širši program telesne vzgoje. Poleg tega pa tekmovanja v največji meri lahko oblikujejo osebnost ne samo v fiziološkem, temveč tudi v moralnem in kulturnem pogledu. Dosedanji sistem tekmovanj na področju šol vseh stopenj pa ni urejen in narekuje ustrezno rešitev. (Tekmovanja so se namreč odvijala na najrazličnejših nivojih in često so isti učenci tekmovali pod različnimi imeni: šola, ŠSD, pionirski odred, mladinski klub itd.).

UKREPI

1. Na šolskih tekmovanjih lahko nastopajo samo redni učenci šol in tekmujejo: — med razredi (organizator ŠSD), — v občinskem merilu (organizator komisija ŠSD),

— v regionalnem in republiškem merilu (organizator strokovni organ pri zavodu za šolstvo SR Slovenije).

Za osnovne šole je potreben dogovor o umestnosti tekmovanj v okviru regij in republike kot tudi o številu panog, v katerih naj bi tekmovali.

2. ŠSD lahko z odobritvijo šol nastopajo tudi na rednih tekmovanjih občinskih

Uspešen nastop naših atletov

Foto: J. Sater

zvez za telesno kulturo oz. republiških strokovnih zvez. ŠSD naj bi se teh tekmovanj udeleževala na občinski in največ na medobčinski ravni. Stroške takih tekmovanj nosijo občinske zveze ali druge organizacije.

Izluščili smo najbolj zanimivo in aktualno tematiko o problemih in prihodnjih nalogah ter ukrepih za boljše delo.

Brez dvoma veliko koristnih stvari in pripravljeni ukrepi morajo in tudi bodo prinesli korenite spremembe in sodobnejše metode v delo šoloobveznih otrok na telesnovzgojnem področju. Drugače tudi biti ne more, če je vsa stvar že tako dobro zastavljena in jo bodo obravnavale najvidnejše institucije, ki lahko rečejo: tako bo in pika.

Želimo si samo, da bi vsi ti ukrepi prišli hitro in zanesljivo v življenje in da ja ne bi ostali samo lepo zapisani na papirju.

-ate-

ATLETSKO SLAVJE NA RAVNAH

Novo ustanovljeni koroški atletski klub in občinska zveza za telesno kulturo sta zadnje nedeljo v avgustu v počastitev 350-letnice taljenja jekla na Koroškem organizirala in kljub slabemu vremenu prav dobro izpeljala III. atletski kriterij slovenskih mest v drugi skupini. Udeležba je bila zares odlična, saj so pri moških in ženskah nastopile poleg domače reprezentance še reprezentance mest Trbovelj, Jesenic, Velenja, Ptuja in Murske Sobote, ter pri ženskah še Kranja in pri moških Kopra. Tako so pri ženskah in moških nastopili predstavniki kar 7 slovenskih mest in večina njih v atletiki tudi nekaj pomeni.

Kljub dežju, ki je na srečo kmalu prenehal in je samo tu in tam kakšna kaplja motila predvsem sodnike in zapisnikarje, je bilo na stadionu zelo svečano. Godba na pihala je sodelovala v otvoritvenem nastopu vseh reprezentanc, ki so jim sledili domači sodniki, predsednik koroškega atletskega kluba tov. Peter Orožen pa je v pozdravnem govoru predvsem poudaril,

da v naši dolini že 350 let talimo in oblikujemo jeklo in da se želimo s to atletsko prireditvijo vsaj skromno vključiti v proslavo tega velikega in za koroški kot pomembnega jubileja. Tudi razglaševanje rezultatov in podeljevanje kolajn, katere so podeljevali tekoče za vsako opravljeno disciplino direktor slovenskih železarn Gregor Klančnik, direktor železarne Ravne Franc Fale, delegat AZS inž. Podnemšek, predsednik KAK Peter Orožen, vodja tekmovanja inž. Strahovnik in podpisani, so najjavljale fanfare in deklici v koroških narodnih nošah so zelenemu okolju dajali še svečanejši izraz. Če zapišemo še to, da je sodniška služba, ki jo je vodil Maks Urnaut, svojo nalogo opravila odlično, potem smo lahko z organizacijo in izvedbo III. kriterija slovenskih mest v drugi skupini na Ravnah več kot zadovoljni.

Tisto pravo slavje pa so nam prinesli naši tekmovalci!

Vsi, prav vsi so se zelo trudili in z izredno borbenostjo prekosili sami sebe. Odlično so zastopali našo mlado atletiko in prav je, da se jim za njihov trud iz vsega srca zahvalimo ter k doseženim rezultatom iskreno čestitamo njim in trenerjem pod vodstvom prof. Kotnika, ki so v zelo kratkem času uspeli sestaviti tako odlično in izenačeno ekipo. Rezultati naših so res nad vsemi pričakovanji. Kar pogledjmo si jih po vrsti.

Ze prva disciplina — tek moških na 100 m je bila prava poslastica za sicer maloštevilno občinstvo, ki je bilo nad odličnim tekom in drugim mestom Feliksa Rožiča več kot navdušeno. Njegovih 11,7 sicer ni zadostovalo za prvo mesto, ki ga je Koprčan Jordan z rezultatom 11,3 rezerviral za sebe, je pa bilo več kot dovolj, da so ostali za njim vsi drugi.

Rožič, odlično! Kaj bi bilo, če bi redno treniral?

Anka Zdrčnikova s časom 14,4 v teku na 100 m za ženske sicer ni dosegla Rožiča, a bila je solidna četrta in predstavniče Ptuja, Velenja in Trbovelj so ji morale na cilju gledati v hrbet! Zmagala je Lutarjeva iz Murske Sobote z rezultatom 13,9. V teku na 400 m je pri moških zma-

Varno je varno

gal Ptujčan Stanjko z rezultatom 53,2 in naš Stres (57,5) je zasedel šesto mesto. Praperjeva je bila pri ženskah v isti disciplini mnogo boljše. S časom 1,06,8 je bila četrta, zmagala pa je Gartnarjeva iz Kranja (1,03,5). Pri skoku v višino za ženske je bila Kričjeva šesta. Skočila je skromnih 1,20 m, zmagala je Trčkova iz Kranja s 139 cm. Kričjeva zna bolje skakati (že 135) in skromne uvrstitve je kriva prestana bolezen. Tuškova je bila v metu diska solidna peta s 17,74 m, zmagala pa je Žagarjeva iz Kranja z rezultatom 29,50 m.

In že smo pri naši prvi in nadvse pomembni zmagi. Izbojeval jo je Gutman v teku na 1500 m. Ta tek je bilo treba videti, ga doživeti. Gutman je pokazal, kaj se pravi boriti, izbral je pravilno taktiko, v odločilnem trenutku napadel, se prebil na prvo mesto in v odličnem finišu s časom 4,25,3 prvi pretrgal ciljno vrvico. To je bilo slavje, tisto pravo slavje. In kaj ne! Premagati vse svoje nasprotnike, ki tudi znajo teči, saj so tekli za Ptuj, Trbovlje, Mursko Soboto, Jesenice, Velenje in Koper. A Gutman je to zmož, stopil je na najvišjo stopnico in okrog vratu so mu obesili zlato kolajno. Pošteno si jo je zaslužil. Še enkrat naše čestitke, Zdravko!

Mirko Bauče je tek na 3000 m. Pravzaprav je ves tek vodil, najprej počasi in ko mu je bilo tega dovolj, se je odlepil, se potem pustil ujeti, a ne prehiteti, in ko so gledalci že mislili, da ne bo vzdržal, zopet krepko potegnil in s precejšnjim naskokom in odličnim časom 9,21,5 pritekel prvi skozi cilj. To zna samo naš Mirko. Odlični tekač na smučeh je nabit s kondicijo, to smo vedeli. V tem teku je pokazal, da zna pravilno razdeliti svoje moči, videli smo, da ve, kaj hoče in da ve, kaj zmore. In z njim vred smo se veselili čiste zmage, zmage, ki je njemu prinesla zlato kolajno, ravenski ekipi pa dragoceni 7 točk. Mirko, odlično!

Ježeva je skakala v daljino in si s skokom 4,61 m priborila tretje mesto, kar je vse pohvale vredno. V tej disciplini je zmagala Kavčičeva iz Kranja. Skočila je 5,02 m. Tudi Večkova je bila odlična. Krogljo je sunila 9,94 m, kar je njen osebni rekord, in si priborila srebrno kolajno.

Vse čestitke, Lidija! 6 cm več je vrgla zmagovalka Šoštarjeva iz Ptuja.

V skoku v višino je bil Horjak s 160 cm solidni četrti, zmagal pa je Dornič iz Kopriva s 178. Tudi Bricman je bil dober. Koprje je zalučal 40 m in 25 cm in prav tako zasedel dobro četrto mesto. (Trboveljčan Vajdič je bil najboljši s 57,38), še boljši je bil Kristan, ki je sunil kroglo 12,38 m, kar je zadostovalo za zelo dobro tretje mesto. Ptujčan Skok pa je bil z rezultatom 12,61 najboljši. Sajtl nam je priboril še eno tretje mesto. V daljino je skočil 5,79 m in osvojil bron, zlato pa je pobral z 6,26 Velenjčan Bole. Vidite, sami dobri rezultati naših. A to še ni vse.

Štafetni teki so vedno zanimivi. Tudi na tej prireditvi smo gledali odlične teke, dobre in bolj slabe predaje, in z našimi smo bili zopet zelo zadovoljni. Najprej so naše Kadiševa, Zdrčnikova, Ježeva in Kopriva bile zelo dobre in z rezultatom 56,9 na 4 x 100 m zasedle tretje mesto (zmagale so Kranjčanke z rezultatom 54,9) potem pa so fantje — Oman, Sajtl in oba Rožiča v isti disciplini pokazali, da znajo odlično teči in si z rezultatom 46,4 prislužili srebrno. Če Koprčani, ki so zmagali s 46,0, ne bi imeli Jordana, bi naši najbrž slavili tretjo zmago. A tudi to je uspeh, ki je vreden vse pohvale in obilo čestitk.

Ni kaj reči. Naši so bili odlični. Niti največji optimisti niso pričakovali takega razpleta. Eno šesto, dve četrti, dve tretji, dve drugi in dve prvi mesti pri moških ter eno šesto, eno peto, dve četrti, dve tretji in eno drugo mesto pri ženskah v tako hudi konkurenci res nihče ni pričakoval. To je res uspeh, h kateremu moramo čestitati, a tudi uspeh, ki obvezuje, obvezuje k rednemu in vztrajnemu treningu, k načrtnemu delu in k še večji afirmaciji koroškega atletskega kluba.

Končna razvrstitev

Ženske: 1. Kranj 44 točk, 2. Trbovlje 30 točk, 3. Ravne 29 točk, 4. Jesenice 27 točk, 5. Ptuj 24 točk, 6. Velenje 22 točk, 7. Murska Sobota 20. točk.

Moški: 1. Trbovlje 52 točk, 2. Ravne 46 točk, 3. Koper 38 točk, 4. Ptuj 33,5 točke, 5. Jesenice 32 točk, 6. Velenje 26,5 točke in 7. Murska Sobota 24 točk.

Ko še enkrat iskreno čestitamo moški ekipi za osvojen drugo in ženski ekipi za osvojen tretje mesto v skupni razvrstitvi, si ne moremo kaj, da ne bi napisali še: **TRENIRAJTE ŠE BOLJ!**

POKAL ZA RAVENSKE PIONIRKE

Namiznoteniški igralci in igralkke ravskega Fužinarja in namiznoteniške šole so se zadovoljni vrnili s prvega republiškega pionirskega in mladinskega turnirja, ki je bil zadnje nedeljo v avgustu v Trbovljah. Posebno so se veselile mlade pionirke Fišerjeva, Režonjeva in Štručeva, ki so v ekipnem delu premagale najprej Litijo s 5 : 0, potem Triglav s 5 : 1 in še Olimpijo s 5 : 4 in tako postale ekipne prvakinja na prvem letošnjem namiznoteniškem turnirju. Če k temu dodamo še uvrstitve v posameznih disciplinah (Fišerjeva je bila odlična druga, Režonjeva četrta in Štručeva peta), potem je potrebno našim mladim igralkam za pokazano igro in doseženi uspeh res samo čestitati. Ško-

da, da zaradi bolezni ni nastopila še Gostenčnikova, saj bi takrat vsaj pri pionirkah posamezno lahko govorili še o igralki več, ki bi se plasirala med prvih deset.

Tudi mladinke, za katere je poleg Fišerjeve in Štručeve igrala še odlična Petračeva, so se zagrizeno borile. Po dokaj težki borbi so izgubile za vstop v finale z ekipo Triglava s 4 : 5 in zasedle četrto mesto. Petračeva je dosegla največ v igri posameznic — bila je peta, Fišerjeva in Štručeva pa sta prišli med prvih 16. Nastop naših pionirk in edine mladinke Petračeve je za barve Raven torej več kot zadovoljiv.

Fantje so bili slabši, vendar brez zmage niso ostali. Pri mladincih so odpravili ekipo Litije, nato pa klonili proti Murski Soboti. V posameznih disciplinah se niso dobro odrezali. Treba bo še veliko dela in več srčnosti.

Igralkam pa vsa čast in tudi njihovem trenerju. Začetek sezone je res odličen in veseli bi bili, če bi bil tak tudi konec.

-ate-

ŠAH

TEKMOVALNI USPEHI KOROŠKIH ŠAHISTOV V SEZONI 1969/70

V pretekli sezoni je bilo na področju Koroške šahovske podzveze razgibano šahovsko življenje. Organizirana so bila tekmovanja za pionirje, mladince, članice in člane. Pa tudi na nekaterih republiških tekmovanjih so z uspehom nastopali najboljši koroški šahisti. Na moštvenem članskem prvenstvu Koroške je zmagala ekipa Slovenj Gradca, druga je bila ekipa Fužinarja, ki pa ni nastopala v popolni zasedbi. Na posameznem članskem prvenstvu je bil prvi Smon Jože z 10 točkami, drugo in tretje mesto pa sta delila Ristič Niko in Komarica Herbert z 8,5 točke. Na ženskem prvenstvu Koroške je zmagala Bagari Jožica z 8 točkami pred Zorman Hertto 7 točk in Kvas Meto 6,5 točke. Na mladinskem prvenstvu Koroške je zmagal Vidmar s 5 točkami pred Vevarjem 4 točke. Na ekipnem pionirskem prvenstvu je v skupini starejših pionirjev zmagala ekipa Radelj, v skupini mlajših pionirjev Slovenj Gradec, v skupini starejših pionirk Ravne, v skupini mlajših pionirk pa Slovenj Gradec. Med posamezniki pa je med starejšimi pionirji zmagal Vidmar, med mlajšimi pionirji Šumečnik, med starejšimi pionirkami Bagari in med mlajšimi pionirkami Zdovec.

V I. republiški ligi — vzhodna skupina je Fužinar zasedel 2. mesto za Celjem in pred Mursko Soboto ter Branikom itd. Fužinar je nastopil v postavi: 1. deska Zunc 4,5, 2. deska Smon Adi 3,5, 3. deska Smon Jože 3,5, 4. deska Ristič 3, 5. deska Jakopič 4,5, 6. deska Šumberger 4,5, 7. deska Vidmar (mladinec) 3,5, na 8. deski (ženski) pa sta nastopili Zaluberškova in Zormanova ter zbrali skupaj 3 točke iz 7 partij. Na brzopoteznem prvenstvu slovenskih mest je lep uspeh imela ekipa Slovenj Gradca, ki je zasedla 6. mesto med 42 nastopajočimi ekipami. Na sindikalnem prvenstvu Slovenije je Zelezarna Ravne zasedla 3. mesto za ljubljanskima ekipama Izvršnega sveta in PTT. Najboljša posameznika v ekipi sta bila Burjak 9,5 in Jesenek Jože 9 točk. Tudi posamezniki so beležili nekaj uspehov. Tako se je Šumberger na brzopoteznem prvenstvu Slovenije plasiral v finale med 12 najboljših igralcev, kjer je sicer zasedel zadnje mesto, vendar je že nastop v finalu lep uspeh. Na mladinskem brzopoteznem prvenstvu Slovenije je zasedel 1. mesto Mauhler, ki je sicer sedaj član Maribora, vendar je začel šah igrati v Mežici. Na pionirskem prvenstvu Slovenije je Zdovec (Slovenj Gradec) med mlajšimi pionirkami zasedla 3. mesto; med mlajšimi pionirji pa Šumečnik (Slovenj Gradec) 2. mesto. Na članskem prvenstvu Slovenije pa je z

manjšim uspehom nastopil Komarica, vendar je bil to njegov prvi močnejši turnir.

PROBLEMSKI ŠAH

Resnejše ukvarjanje s problemskim šahom je danes morda edino amatersko delo. Prav mnogo časa mu zaradi tega ne moremo posvetiti. V skrivnosti in lepote problemskega šaha moramo prodirati načrtno in z najmanjšo izgubo časa. Zaradi tega bomo v naslednjih številkah na primerih poskušali prikazati posamezne zvrsti problemskega šaha.

Problem št. 1

O. DURAS

»SAHOVE LISTE« 1903

BELI NA POTEZI DOBI

BELI: Kb8, Tg2, P:b6, b7 (4)

ČRNI: Kd7, Ta3 (2)

Razmerje materiala in položaj figur zgornje študije pogosto srečamo v praktični igri. Čeprav je rešitev razmeroma kratka, je ni lahko odkriti.

Problem št. 2

STEVO ŠTAMBUK

»SAHOVSKI GLASNIK« 1952

MAT V 2 POTEZAH

BELI: Kd4, Lb3, Le3, Sc5, Sd2 (5)

ČRNI: Kb2, Pb4 (2)

Zgornji dvopoteznik ima 3 lepe prevare s potezami belega kralja. Problemska naloga vsebuje prevaro, če ima črni na prvo potezo belega le eno obrambno potezo. Prevare povečajo vrednost problema.

Problem št. 3

JOŽE HOČEVAR in ANTE ZUTIC

»DELO in TOVARIŠ« 1967

MAT V 3 POTEZAH

BELI: Ke7, Lc2, Se5, Se6, P:c4, d3, e2 (7)

ČRNI: Kf5, Pd4 (2)

Tiha prva poteza in prav zanimiv mat, ki ga redko srečamo.

Problem št. 4

J. M. MARTINEZ

»MUNDO ARGENTINO« 1955

POMOŽNI MAT V 2 POTEZAH

BELI: Ke1, Ta1, Sd1 (3)

ČRNI: Kh1, Tf8, Th2, Lc1, Sb1 (5)

Pri pomožnih matih prvi vleče črni, in sicer tako, da pomaga belemu, da ga matira v določenem številu potez. To pomeni, da črni in beli igrata z istim ciljem: da matira črnega, ne pa, kot pri ortodoksnih problemih (pri dvopoteznikih, tripoteznikih, večpoteznikih in študijah), kjer drug drugemu nasprotujeta.

Rešitve problemov št. 1 do št. 4 pošljite do 10. oktobra na naslov: Zunec Jože, Zelezarna Ravne.

Po treh mesecih bodo trije najboljši reševalci nagrajeni s knjigami iz šahovske literature.

KAJ STORITI ZA KVALITETNEJŠI NOGOMET V OBČINI

Nogometna dejavnost je ena tistih, ki zahteva široko materialno podlago ter odpira možnost vključevanja širokemu krogu mladine. Vse pogoje, ki jih imamo v naši občini, je treba racionalneje izkoristiti, se z ljudmi, ki delajo v nogometnih forumih, pogovoriti in zavzeti enotno stališče. V občini imamo štiri nogometne klube FUŽINAR in PECA, ki tekmujeva v slovenski conski ligi, in AKUMULATOR ter KOROTAN v mariborski podzvezi. Vsi klubi imajo mladinske ekipe v občinski ligi in koroški skupini pionirske. V kraju je za razvoj nogometa veliko zanimanje in se z nogometom v občini bavi prek 270 aktivnih članov. Kvaliteta nogometa v občini narašča, ne vodi pa se pravilna politika tistih vodstvenih kadrov, ki klube vodijo. S tem hočem povedati, da pogoje, ki jih imamo v občini igralci, kadri, naprave, ki so urejene na Ravnah, ustrezajo vsem pogojem za višji rang tekmovanja in bi s pravilno politiko in medsebojnimi odnosi lahko gledali takšen nogomet, ki bi ga kraji res zaslužili. V današnjih pogojih, kot jih ima nogometni klub FUŽINAR, bi moral tekmovali ne samo v slovenski ligi, temveč v II. zvezni ligi,

V zadnjih dneh prestopnega roka za amatere so skušali pridobiti nekatere igralce NK PECA k NK FUŽINAR in AKUMULATOR. To sicer ne bi bilo niti tako pomembno, če ne bi šlo za prestop skupine igralcev, ki so bili med najboljšimi, in ki so se naučili nogometnih veščin v Črni ter bili glavno orožje kluba, da lahko tekmuje v SCNL. Kršeni so bili s tem tudi predpisi amaterizma, da ne omenjam posebej skalitev dobrih odnosov. Ugotovljeno je namreč bilo, da so tem igralcem obljubljali razne pogoje, da bi jih navezali za klub. Niso pa pomislili, kako bo deloval klub PECA še naprej, ali bo imel sploh še pogoje za nadaljnje tekmovalje, temveč so gledali skozi prizmo: »samo mi, vse drugo pa lahko izumrem«. Kako pa bo po nekaj letih v občini, je seveda vprašanje, ki bi moralo kazati širjenje nogometa, s takšno politiko pa bo le stagnacija.

Da se nogometni klub trudi, da bi pripeljal moštvo v višji razred tekmovanja, je razumljivo in logično, vendar brez sodelovanja in sporazumevanja vseh klubov v občini ne bo uspelo niti enemu niti drugemu. Kaj je treba storiti za kvalitetnejši nogomet v občini? Nezdruženi odnose, ki so med klubi, urediti, nato pa preiti na programsko delo. V vseh klubih je nekaj kvalitetnih igralcev, ki si zaslužijo tekmovanje v višjem razredu, zato bi morali preiti na ustvarjanje enotne kvalitetne koroške skupine, mlajši kader pa gojiti v drugih klubih in vršiti zamenjave igralcev v prestopnih rokih. Tako bi zagotovili razvoj in obstoj vsem klubom, katerih enotni cilj naj bi bil še večji razvoj nogometa v občini, in ekipa, ki si jo v občini z vsemi pogoji prav gotovo zaslužimo.

Pri tem pa mislim, da bomo morali imeti naše vrste prežete s pravo športno vzgojo in disciplinirane pripadnike. Za uspešno delo je potrebno dovolj discipliniranih kadrov. Prepričan sem, da je to dejstvo in da teh vrtilin v naši občini manjka, da se s temi problemi srečujemo od začetka do konca tekmovalne sezone, posebno pa v prestopnih rokih igralcev. Napak ni bilo, če bi posploševali te ugotovitve, vendar menim, da v eni zaokroženi celoti ali družini lahko nastane splošni problem, pa četudi ga trenutno povzročajo posamezniki. Zato se bo morala kadrovska politika v prihodnje reševati bolj povezano, saj je tudi v ospredju človek, ki je še mlad, voljan zaktivirati svoje moči za osebno zadovoljstvo in zdravje ter v zadovoljstvo vseh ljubiteljev nogometa v kraju.

V glavnem na reševanje teh problemov vplivata dva osnovna momenta, ki jih ne bi smeli prezreti prav danes, ko imamo igralskega kadra dovolj in bi morali še bolj optimistično spremljati tekmovalne obveznosti ter preiti na sporazumno menjavo igralcev. Drugi problem pa kaže nesorazumevanje med vodstvi, ki pa ni nerešljiv z dostojnim pogovorom na višjem forumu, ki naj bi z odpravo nepravilno začrtane poti in posameznikov rešil problem, ki bi za kraj bil koristen.

S tako začrtanim programom si lahko na Koroškem ustvarimo kvalitetnejši nogomet, katerega si vsi občani prav gotovo želimo.

Milan Pečovnik

Naročili so podpis: »Gangsterji s Čečovja!«

obratovanjem kladiva padel na desno nogo.

Marks Vladó, vzmetarna — pri prelaganju vzmeti od stojala na lakirno mizo mu je padla vzmet na nart desne noge.

Javornik Stanko, promet — pri premiku vagončka je stopil na tračnico in si pri tem zvinil levo nogo v gležnju.

Sedar Andrej, strojni remont — pri montiranju klinastega jermena na jermenico je dobil palec desne roke med jermen in jermenico.

Kuzma Jožef, mehanska obdelovalnica — pri odpiranju zaboja za odpadke ga je drog udaril po levi roki.

Koležnik Mihael, čistilnica — pri nalaaganju ulitkov na peskalno mizo se je ulitek skotalil z mize in mu padel na nart desne noge.

Kranjc Miran, termična obdelovalnica — pri vžiganju peči ga je plamen oplazil po obrazu in vratu.

Šmigovec Matko, topilnica I. — pri litju šarže je tekoče jeklo brizgnilo iz kape in mu je delček vročega jekla padel v oko.

Kobolt Ida, mehanska obdelovalnica — pri brušenju rezkarja na brusilnem stroju se je na rezkarju vrezala v kazalec in sredinec desne roke.

Rožen Alojz, gradbeni remont — pri razrezu lesene deske na cirkularski je prišlo do povratnega udarca, pri čemer mu je vrglo desko v želodec.

Budja Metod, topilnica I. — pri pripenjanju lijaka s pomočjo žerjavne verige je dobil kazalec desne roke med uho lijaka in verigo.

Klemenc Rudi, mehanska obdelovalnica — pri obračanju noža za rezanje papirja si je poškodoval prste desne roke.

Perovnik Alojz, topilnica I. — pri litju šarže v livarni je stal na provizoričnem podstavku, s katerega mu je zdrsnilo, pri tem pa je z levo nogo udaril ob okvir in si jo poškodoval.

Pesjak Viktor, valjarna — pri valjanju je valjanec zadel ob fiksirano ploščo na

OBRATNE NEZGODE V AVGUSTU 1970

Rus Kristijan, valjarna — pri valjanju ga je gredica zadela v nogo in ga spodbila. Padel je na vročo gredico in se opeknel po hrbtu in roki.

Košak Štefan, topilnica I. — pri postavljanju žlindre posode na tla je dobil desno nogo pod ploščo, ki mu je stisnila prste desne noge.

Kokal Ludvik, valjarna — na ostružku si je porezal kazalec desne roke.

Poročnik Ivan, čistilnica — pri brušenju jeklene palice je prišel v dotik z vrtečo se brusilno ploščo in si obrusil zapestje desne roke.

Potočnik Jože, kovačnica — obroč, s katerim je speto ogródje kladiva, mu je med

Zadnje vesti

valjčnici, jo iztrgal, kar je povzročilo, da je valjanec dvignilo, ga zaneslo ob stopnice, ki vodijo preko valjarske proge, te je izruvalo in premaknilo. V tem trenutku pa se je nahajal tov. Pesjak na stopnicah, ktere je izruvalo in ga vrglo na tla. Pri padcu je dobil lažje poškodbe.

Dobrina Edvard, strojni remont — pri brušenju pločevine na stabilnem brusilnem stroju mu je pločevino potegnili med naslonjalo in brusilno ploščo, pri čemer si je obrusil kazalec desne roke.

AVGUSTA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Osojnik Edvard — PK, Boštjan Jože — KV, Spanžel Alojz — KV, Potočnik Franc VI. — KV, Garb Miroslav — KV, Oblak Benjamin — KV, Frankovič Boris — PK, Helbl Rajko — KV, Pečnik Hinko — PK, Šumnik Peter — KV, Slapnik Štefan — NK, Jež Milan — NK, Stažišnik Rajko — NK, Smolinger Štefan — NK, Kovač Roman — NK, Herga Franc — NK, Adam Franc — NK, Širnik Herman — NK, Rogina Alojz — NK, Lesjak Anton — NK, Koler Anton — NK, Kogelnik Peter II. — NK, Škratek Tit — NK, Laznik Miha — NK, Pepevnik Ivan — NK, Ošlak Stanislav — NK, Ramšak Jožef — NK, Ugrin Anton — NK, Rus Dušan — NK, Kešelj Boris — VK, Poberžnik Edvard — NK, Krevh Darko — NK, Knez Alojz — NK, Mlinšek Viktor — NK, Capuder Vojmir — NK, Pepevnik Kristijan — KV, Banko Vlado — SS, Gostenčnik Gabrijel — NK, Šuler Rudolf II. — PK, Kolar Marjan II. — NK, Počič Štefka — NK, Jehart Angela — NK, Mlatelj Smiljan — NK, Segel Jože, dipl. inž. — VS, Kotnik Ivanka — NK, Prikeržnik Ludvik — KV, Vođušek Anton — SS, Pandel Doroteja —

SS, Golob Cvetka — NSS, Grašič Karel — PK, Stimnikar Janko — VSS, Matajdl Andrej — NK, Vidrih Alenka — SS, Kos Andrej — PK, Krevh Alojz — NK, Kokol Marjan — SS, Rus Rozalija — SS, Erjavec Marta — SS, Grobelnik Ivanka — NK, Marzel Franc II. — KV, Vetrih Justin — PK, Urbancl Valentin — KV, Laznik Ivan — KV, Vaserfal Ivan — KV, Štekl Drago II. — KV, Razgoršek Viktor — NK, Petrič Marko — PK, Čapelnik Stanko — NK, Lauko Marjan — KV, Špesny Martin — NK, Batič Leopold II. — KV, Obreza Jožef — PK, Vrabič Anton — PK, Zagernik Ivan II. — KV, Medvoz Franc II. — PK, Požarnik Franc II. — PK, Pogorevčnik Karel II. — NK, Čegovnik Mirko II. — KV, Venek Zvonimir — KV.

ODŠLI SO IZ PODJETJA

Vauh Danilo — NK, Svetec Anton — NK, Kotnik Viktor I. — NK, Fink Špiro — KV, Krajger Marjan — NK, Krevh Franc — NK, Gostenčnik Gabrijel — NK, Vrstovšek Mihael — KV, Šuštaršič Borivoj — SS, Stres Franc — SS, Cifer Alojz II. — KV, Smokrovič Terezija — NS, Kranjc Franc VII. — NK, Gros Anton II. — NK, Klančnik Gregor — SS, Slanič Ivan — NK, Cajnkhar Martin — NK, Mencinger Jože — PK, Zancan Alfonz — NK, Rožej Drago — NK, Zaponšek Ferdo — NK, Polajner Jože II. — PK, Podojsteršek Rajko — PK, Založnik Bogomir — NK, Jerlah Anton — KV, Počič Štefka — NK, Kobolt Franc I. — NK, Kosel Silvester — KV, Bajc Janko — PK, Vrabič Jože — KV, Valtl Pavel — KV, Traven Danica — NK, Capuder Vojmir — NK, Lečnik Jože — VK.

Za vroče in deževne dni

Frank Moore Colby

KONVERZACIJA

Za tiste, ki se učijo tujega jezika, naj navedem v tolažbo enega od številnih pogovorov, ki sva jih imela z M. Bernoujem, čistokrvnim Francozom, mudečim se po poslovnih opravkih pri nas v Angliji, in čigar angleščina je bila tako podobna moji francoščini, da sva se domenila za zamenjavo. Cela dva tedna sva se sleherni dan sprehajala po parku in kramljala, jaz v francoščini on v angleščini. Najin pogovor je tekkel približno takole:

»Kliče k sprehodu,« je rekel on in se široko nasmehnil.

»Dobro jutro je,« sem rekel jaz, »boljše, kot sem pričakoval.«

»Bil sem na vas včeraj ob jutro, toda nisem našel.«

»Ljubo mi je bilo zgodaj poskočiti,« sem rekel jaz, »in imel sem polno opravka, ko sem stal naravnost okrog vse dopoldne.«

»Knjiga, ki sem jo molil, da jo pošljete, je prišel in zahvalim se in gotovo niste iztirjeni?«

»Ne govorite,« sem rekel jaz. »Nikoli več ne govorite. Bilo je res nič kjerkoli.

Naši upokojenci

Ferdo Zaponšek, rojen 16. maja 1916, v železarni od 18. oktobra 1951, nazadnje v kem. oddelku kot vzorčevalec. Star. upok. 15. avgusta 1970

Mihael Vrstovšek, roj. 3. aprila 1912, v železarni od 1. februarja 1963 kot vrtnar. Inval. upok. 1. avgusta 1970

Martin Cajnkhar, roj. 10. nov. 1909, v železarni od 1. septembra 1953 dalje, nazadnje v špediciji kot pomočnik prevzemnika. Invalidsko upok. 7. avgusta 1970

Ponovno zagotavljam, da sem bil žarel od sreče.«

»Oprostite, spodrsnem, spodrsnila sem. Na tleh je bila zadnjica banane. Ali sem vas razbil?«

»Nisem opazil žaljivk,« sem odvrnil. »Komaj da ste mi preglodali roko.«

Kretnje in nasmeški popolnega razumevanja.

Priredil V. N.

ZA DOBRO VOLJO

Rešitev

On: Spet sem te videl s Petrom, pa si zadnjič rekla, da boš z njim končala.

Ona: Saj sem hotela. Komaj je stopil v sobo, sem mu rekla, da ga ne maram več videti. Pa je — ugasnil luč!

Kaj gre skupaj

Vsako gospodinjstvo bi bilo sram postaviti na mizo dve popolnoma različni skledi. Popolnoma naravno pa se ji zdi posaditi skupaj dva gosta, ki nimata skupnih niti nagnjenj niti okusa niti izobrazbe.

Vzgoja družine

Dobro vzgojena družina je tista, ki se doma obnaša obzirno, kot bi bila na obisku, v tuji hiši pa neprisiljeno in sproščeno kot doma.